Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. balandžio 27 d.*

„Direktyva 2004/17/EB — Vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose vykdomų pirkimų tvarka — Įgyvendinimo sprendimas dėl Direktyvos 2004/17 netaikymo tam tikroms Austrijos pašto sektoriaus paslaugoms — Direktyvos 2004/17 30 straipsnis — Pareiga motyvuoti — Akivaizdi vertinimo klaida“

Byloje T-463/14

Österreichische Post AG, įsteigta Vienoje (Austrija), atstovaujama advokatų H. Schatzmann, J. Bleckmann ir M. Oder,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą A. Tokár ir C. Vollrath,

atsakovę,

dėl prašymo iš dalies panaikinti 2014 m. balandžio 2 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimą 2014/184/ES dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo netaikymo tam tikroms Austrijos pašto sektoriaus paslaugoms (OL L 101, p. 4), kiek ši direktyva ir toliau taikoma sudarant sutartis dėl tam tikrų Austrijos pašto paslaugų,

BENDRASIS TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas A. Dittrich (pranešėjas), teisėjai J. Schwarcz ir V. Tomljenović,

posėdžio sekretorė S. Bukšek Tomac, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. spalio 29 d. posėdžiui,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

1 Ieškovė *Österreichische Post AG* – tai pagal Austrijos teisę įsteigta akcinė bendrovė, kurios 52,80 % akcinio kapitalo priklauso *Österreichische Industrieholding AG*, kuri savo ruožtu 100 % priklauso Austrijos Respublikai. Ji teikia visapusiškas pašto paslaugas ir su jomis susijusias paslaugas, be kita ko, Austrijos teritorijoje ir pagal Austrijos teisę buvo įgaliota teikti universaliąsias paslaugas Austrijoje.

2 2013 m. rugsėjo 30 d. laišku ieškovė pateikė Europos Komisijai prašymą pagal 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 134, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 19) 30 straipsnio 5 dalį, prie kurio pridėjo įvairias ekspertizes. Šis prašymas susijęs su tam tikromis pašto paslaugomis ir kitomis paslaugomis, kurias ieškovė teikia Austrijos teritorijoje. Juo prašoma, kad Komisija konstatuotų, jog atsižvelgiant į tai, kad Austrijoje teikiamas atitinkamas paslaugas tiesiogiai veikė konkurencija, rinkose, į kurias patekti nebuvo apribojimų, sutartims, kuriomis siekiama suteikti galimybę teikti šias paslaugas, nebuvo taikomos Direktyvoje 2004/17 numatytos viešojo pirkimo sutarčių sudarymo procedūros pašto paslaugų sektoriuje.

3 Ieškovės prašymas susijęs su tokiomis paslaugomis:

— nacionalinio lygmens pašto paslaugomis, susijusiomis su adresuotais verslo klientų laiškais (toliau – B2B) ir verslo klientų ir privačių klientų laiškais (toliau – B2C) (vidaus ir gaunamo pašto paslaugos),

— nacionalinio lygmens pašto paslaugomis, susijusiomis su adresuotais privačių klientų laiškais (toliau – C2C) ir privačių klientų ir verslo klientų laiškais (toliau – C2B) (vidaus ir gaunamo pašto paslaugos),

— pašto paslaugomis, susijusiomis su B2B ir B2C (toliau – B2X) ir C2B ir C2C (toliau – C2X) adresuotais tarptautiniais (siunčiamais) laiškais,

— nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugomis, susijusiomis su adresuotais reklaminiais laiškais,

— nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugomis, susijusiomis su neadresuotais reklaminiais laiškais,

— pašto paslaugomis, susijusiomis su adresuotais ir neadresuotais laikraščiais,

— siuntų skyrių valdymo paslaugomis,

— pridėtinės vertės paslaugomis, susijusiomis su elektroniniais laiškais ir teikiamomis tik elektroninėmis priemonėmis,

— filatelija – specialiais pašto ženklais,

— finansinėmis paslaugomis.

4 2013 m. spalio 18 d. ir gruodžio 5 d. laiškais Komisija pranešė Austrijos Respublikai apie šį prašymą ir paragino Austrijos valdžios institucijas nurodyti jai visas reikšmingas faktines aplinkybes. Austrijos valdžios institucijos atsakė 2013 m. gruodžio 17 d. laišku.

5 2013 m. lapkričio 20 d. Pranešimu dėl pagal Direktyvos 2004/17 30 straipsnį pateikto prašymo – Termino pratęsimas (OL C 339, 2013, p. 8) Komisija atsakymo į ieškovės prašymą terminą pratęsė iki 2014 m. balandžio 2 d.

6 Apsikeitus laiškais ir įvykus keliems Komisijos tarnybų ir ieškovės tarpusavio susitikimams, 2014 m. balandžio 2 d. Komisija priėmė Austrijos Respublikai skirtą Įgyvendinimo sprendimą 2014/184/ES dėl Direktyvos 2004/17/EB netaikymo tam tikroms Austrijos pašto sektoriaus paslaugoms (OL L 101, p. 4; toliau – ginčijamas sprendimas). Šiuo sprendimu ji iš dalies patenkino ieškovės prašymą.

7 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatyta, kad Direktyva 2004/17 netaikoma sutartims, kurias sudaro perkantieji subjektai, siekdami užtikrinti, kad Austrijoje būtų teikiamos tokios paslaugos:

— siuntų skyrių valdymo paslaugos,

— pridėtinės vertės paslaugos, susijusios su elektroniniais laiškais ir teikiamos tik elektroninėmis priemonėmis,

— filatelijos paslaugos,

— savo vardu teikiamos mokėjimo paslaugos.

8 Dėl kitų paslaugų, su kuriomis susijęs ieškovės prašymas ir kurios minėtos šio sprendimo 3 punkte, ginčijamo sprendimo 102 konstatuojamojoje dalyje Komisija konstatavo, kad Austrijos teritorijoje nebuvo įvykdyta Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalyje nustatyta tiesioginio konkurencinio poveikio sąlyga. Todėl šioms paslaugoms ir toliau taikomos Direktyvos 2004/17 nuostatos.

Procesas ir šalių reikalavimai

9 2014 m. birželio 24 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo ieškovės ieškinį; jame prašoma iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą.

10 Tą pačią dieną Bendrojo Teismo kanceliarija užregistravo laišką, kuriuo ieškovė paprašė visus Bendrajam Teismui perduotus dokumentus, kuriuose yra verslo paslapčių, pripažinti konfidencialiais.

11 Remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu, Bendrasis Teismas (penktoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį.

12 Taikydamas proceso organizavimo priemones, numatytas jo Procedūros reglamento 89 straipsnyje, Bendrasis Teismas paprašė, pirma, kad ieškovė nurodytų duomenis, kurie, jos manymu, sudaro verslo paslaptį ir, antra, kad Komisija pateiktų tam tikrą dokumentą. Šalys šiuos prašymus įvykdė per nustatytą terminą.

13 Per 2015 m. spalio 29 d. posėdį buvo išklausytos šalių kalbos ir atsakymai į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus.

14 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:

— iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek, priešingai, nei ji prašo, Direktyva 2004/17 ir toliau taikoma sudarant sutartis dėl pašto paslaugų, nepaminėtų to sprendimo 1 straipsnyje, t. y.:

  — nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su B2B ir B2C adresuotais laiškais (vidaus ir gaunamo pašto paslaugos),

— nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su C2C ir C2B adresuotais laiškais (vidaus ir gaunamo pašto paslaugos),

— tarptautinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais (siunčiamais) B2X ir C2X laiškais,

— nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugos, susijusios su adresuotais reklaminiais laiškais,

— nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugos, susijusios su neadresuotais reklaminiais laiškais,

— pašto paslaugų, susijusių su adresuotais ir neadresuotais laikraščiais,

— nepatenkinus šio reikalavimo, jei, Bendrojo Teismo manymu, iš dalies panaikinti ginčijamo sprendimo neleistina arba neįmanoma, panaikinti visą ginčijamą sprendimą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

15 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

16 Grįsdama savo ieškinį ieškovė remiasi septyniais pagrindais. Iš esmės ji teigia, kad Komisija neteisingai taikė Direktyvą 2004/17 tiek, kiek nepadarė išvados, jog buvo įvykdytos šios direktyvos 30 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos. Anot ieškovės, kadangi atitinkamas pašto paslaugas tiesiogiai veikė konkurencija rinkose, į kurias patekti nebuvo apribojimų, Komisija klaidingai manė, kad sutartims, kuriomis siekiama suteikti galimybę teikti šias paslaugas, ir toliau taikoma Direktyva 2004/17.

17 Ieškinio pirmasis pagrindas siejamas su Direktyvoje 2004/17 numatytų rinkos apibrėžimo kriterijų ir metodų klaidingu taikymu ir motyvų dėl Komisijos pasirinkto metodo stoka. Ieškinio antrasis–šeštasis pagrindai siejami su klaidingu Direktyvos 2004/17 taikymu ir motyvų stoka. Šie pagrindai susiję su klausimu, ar ieškovė susidūrė su tiesiogine konkurencija nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, rinkoje (antrasis pagrindas), nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais C2X laiškais, rinkoje (trečiasis pagrindas), tarptautinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X ir C2X laiškais, rinkoje (ketvirtasis pagrindas), nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugų, susijusių su adresuotais reklaminiais laiškais, rinkoje (penktasis pagrindas) ir nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugų, susijusių su neadresuotais reklaminiais laiškais, rinkoje (šeštasis pagrindas). Ieškinio septintasis pagrindas siejamas su motyvų stoka ir pareigos motyvuoti pažeidimu, kiek tai susiję su adresuotų ir neadresuotų laikraščių standartinio platinimo pašto paslaugų rinka.

Dėl ieškinio pirmojo pagrindo, siejamo su Direktyvoje 2004/17 numatytų rinkos apibrėžimo kriterijų ir metodų klaidingu taikymu ir motyvų dėl Komisijos pasirinkto metodo nenurodymu

18 Ieškovė teigia, kad Komisija pažeidė, pirma, jai tenkančią pareigą motyvuoti metodo pasirinkimą ir, antra, Direktyvą 2004/17, kai taikė klaidingus kriterijus ir metodus darydama išvadą, jog atitinkamų pašto paslaugų tiesiogiai neveikė konkurencija.

19 Pirma, argumentuodama, kad Komisija pažeidė savo pareigą motyvuoti, ieškovė pažymi, jog ginčijamo sprendimo 7 konstatuojamojoje dalyje Komisija tik nurodė, jog kriterijai ir metodai, naudojami vertinant tiesioginį konkuravimą pagal Direktyvos 2004/17 30 straipsnį, nebūtinai yra tokie patys kaip tie, kurie naudojami atliekant vertinimą pagal SESV 101 ir 102 straipsnius ar 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL L 24, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 3 t., p. 40). Vis dėlto Komisija nenurodė nei motyvų, dėl kurių pasirinko kriterijus ir metodus, kurie skiriasi nuo naudotinų atliekant vertinimą pagal SESV 101 ir 102 straipsnius, nei to, kokiais kriterijais ir metodais ji rėmėsi priimdama ginčijamą sprendimą.

20 Reikia priminti, kad, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, pagal EB 296 straipsnį reikalaujamas motyvavimas turi atitikti atitinkamo teisės akto pobūdį ir aiškiai bei nedviprasmiškai parodyti aktą priėmusios institucijos argumentus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų sužinoti priimtos priemonės pagrindimą, o kompetentingas teismas – vykdyti kontrolę. Reikalavimas motyvuoti turi būti vertinamas atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes, ypač į akto turinį, motyvų, kuriais remiamasi, pobūdį ir į galimą adresatų arba kitų asmenų, su kuriais šis aktas tiesiogiai ir konkrečiai susijęs, suinteresuotumą gauti paaiškinimus. Nereikalaujama, kad motyvuojant būtų nurodomos visos svarbios faktinės ir teisinės aplinkybės, nes klausimas, ar akto motyvavimas atitinka SESV 296 straipsnio reikalavimus, turi būti vertinamas atsižvelgiant ne tik į jo tekstą, bet ir į kontekstą bei visas atitinkamą sritį reglamentuojančias teisės normas (žr. 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Komisija / Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink, EU:C:1998:154, 63 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

21 Ginčijamo sprendimo 7 konstatuojamojoje dalyje Komisija konstatavo, kad tas sprendimas nekenkia konkurencijos taisyklių taikymui ir kad, konkrečiai kalbant, kriterijai ir metodai, naudojami vertinant tiesioginį konkuravimą pagal Direktyvos 2004/17 30 straipsnį, nebūtinai yra tokie patys, kaip naudojami atliekant vertinimą pagal SESV 101 ir 102 straipsnius ar Reglamentą Nr. 139/2004.

22 Vis dėlto reikia pažymėti, jog ginčijamo sprendimo 8 konstatuojamojoje dalyje Komisija konstatavo, kad tame sprendime siekiama nustatyti, ar paslaugas, su kuriomis susijęs ieškovės prašymas, rinkose, į kurias patekti nebuvo apribojimų, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2004/17 30 straipsnį, veikė tokia konkurencija, kad būtų galima užtikrinti, jog net nesant griežtos tvarkos, nustatytos išsamiomis šios direktyvos taisyklėmis dėl sutarčių sudarymo, sutartys dėl atitinkamos veiklos būtų sudaromos pagal skaidrias ir nediskriminacines procedūras ir kriterijus, leidžiančius pirkėjams priimti naudingiausią bendrą ekonominį sprendimą. Pateikdama tokią nuorodą į Direktyvą 2004/17 Komisija ginčijamame sprendime išdėstė pakankamai priežasčių, dėl kurių, jos manymu, Europos Sąjungos konkurencijos teisėje naudojamų kriterijų ir metodų nebuvo galima paprasčiausiai panaudoti taikant šią direktyvą.

23 Kalbant apie taikytus kriterijus ir metodus, reikia konstatuoti, kad Komisija, be kita ko, ginčijamo sprendimo 3 konstatuojamojoje dalyje pateikė nuorodą į Direktyvos 2004/17 30 straipsnį. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad sprendžiant, ar veiklą tiesiogiai veikia konkurencija, reikia remtis kriterijais, kurie atitinka Sutarties dėl ESV nuostatas dėl konkurencijos, kaip atitinkamų prekių ir paslaugų savybės, alternatyvių prekių ar paslaugų buvimas, kainos ir faktiškas ar galimas daugiau kaip vieno atitinkamų prekių ar paslaugų teikėjo buvimas. Šiuo klausimu taip pat reikia konstatuoti, kad šie kriterijai minimi 2005 m. sausio 7 d. Komisijos sprendime 2005/15/EB dėl Direktyvos 2004/17 30 straipsnyje numatytos procedūros taikymo būdų (OL L 7, p. 7).

24 Tai nurodydama Komisija teisiškai pakankamai motyvavo metodo pasirinkimą. Todėl reikia atmesti ieškovės argumentus dėl tariamo pareigos motyvuoti pažeidimo.

25 Antra, ieškovė tvirtina, kad Komisija pažeidė Direktyvą 2004/17, nes netaikė konkurencijos srityje Sutartyje dėl ESV numatytų kriterijų ir metodų. Anot ieškovės, Komisijos požiūris neatitinka nei tos direktyvos 30 straipsnio, nei Sprendimo 2005/15 ar Komisijos pranešimo dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams (OL C 372, 1997, p. 5; toliau – Pranešimas dėl

rinkos apibrėžimo). Ieškovės atliktos studijos, apklausos ir testai dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo grindžiami tiek šiuo pranešimu, tiek Sprendimu 2005/15, o teismo praktikoje ir teisės doktrinoje, taip pat įprastoje Komisijos praktikoje tai yra pripažinti prekių pakeičiamumo nustatymo, taigi atitinkamos prekių rinkos apibrėžimo metodai. Vis dėlto Komisija netaikė ieškovės naudotų kriterijų ir metodų. Ji taip pat pakankamai neįvertino ieškovės pateiktų įrodymų ir nepateikė priešingų įrodymų, kaip to reikalaujama pagal Komisijos dokumentą „Ekonominių įrodymų pateikimo ir duomenų rinkimo bylose dėl SESV 101 ir 102 straipsnių taikymo ir koncentracijų bylose geroji praktika“.

26 Jau konstatuota (žr. šio sprendimo 21 punktą), kad ginčijamo sprendimo 7 konstatuojamojoje dalyje Komisija laikėsi nuomonės, jog kriterijai ir metodai, naudojami vertinant tiesioginį konkuravimą pagal Direktyvos 2004/17 30 straipsnį, nebūtinai yra tokie patys, kaip naudojami atliekant vertinimą pagal SESV 101 ir 102 straipsnius ar Reglamentą Nr. 139/2004.

27 Toks požiūris nėra teisiškai klaidingas.

28 Pirma, iš tiesų pagal Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 2 dalį, siekiant nustatyti, ar veiklą tiesiogiai veikia konkurencija, reikia remtis kriterijais, atitinkančiais Sutarties dėl ESV nuostatas dėl konkurencijos. Vis dėlto šios nuostatos formuluotė nereikalauja, kad šie kriterijai būtų būtent nustatyti Sąjungos teisės nuostatose dėl konkurencijos. Be to, kaip teigia Komisija, Direktyva 2004/17 nėra Sąjungos konkurencijos teisės dalis. Jos teisinis pagrindas yra EB 47 straipsnio 2 dalis, 55 ir 95 straipsniai. Kaip matyti, be kita ko, iš Direktyvos 2004/17 2 3 ir 9 konstatuojamųjų dalių, Sąjungos taisyklių dėl viešųjų pirkimų pagrindinis tikslas – laisvas paslaugų judėjimas ir atvėrimas neiškraipytai konkurencijai visose valstybėse narėse (šiuo klausimu žr. 2005 m. sausio 11 d. Sprendimo *Stadt Halle irRPL Lochau*, C-26/03, Rink., EU:C:2005:5, 44 punktą). Šiuo aspektu reikia priminti, kad Direktyva 2004/17 siekiama konkurencijai Sąjungoje atverti rinkas, kurioms ji taikoma, skatinant kuo didesnį valstybių narių ūkio subjektų suinteresuotumą (žr. 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Komisija / Belgija*, C-287/07, EU:C:2009:245, 103 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Ginčijamo sprendimo 8 konstatuojamojoje dalyje Komisija teisingai nurodė tikslą, kurio siekiama Direktyvoje 2004/17 siekiant nustatyti faktinės konkurencijos lygį, pasiektiną tam, kad pagal šios direktyvos 30 straipsnį būtų konstatuota, jog veiklą tiesiogiai veikia konkurencija. Be to, nei SESV 101 ir 102 straipsniuose, nei Reglamente Nr. 139/2004 neminima veiklos, kurią „tiesiogiai veikia konkurencija“, sąvoka, nurodyta Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 2 dalyje.

29 Antra, dėl Sprendimo 2005/15 reikia priminti, kad pagal jo 2 konstatuojamąją dalį Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos turi būti nagrinėjamos tik pagal šią direktyvą, nepakenkiant konkurencijos taisyklių taikymui. Be to, iš tos direktyvos 40 konstatuojamosios dalies matyti, kad jos 30 straipsniu atitinkamiems subjektams turėtų būtų suteikta teisinio tikrumo, taip pat užtikrintas tinkamas sprendimų priėmimo procesas, kad per trumpą laikotarpį būtų užtikrintas vienodas Sąjungos teisės taikymas šioje srityje. Tai patvirtina, kad nagrinėdama pagal Direktyvos 2004/17 30 straipsnį pateiktą prašymą Komisija neturi taikyti Sutartyje dėl ESV konkurencijos srityje numatytų kriterijų ir metodų.

30 Kiek ieškovė teigia, kad Sprendimo 2005/15 I priedo 3 skirsnyje Komisija patvirtino, kad turi būti taikomi su konkurencija susijusių nuostatų kriterijai, reikia konstatuoti, kad Sprendimo 2005/15 I priedo 3 skirsnio pirmame sakinyje pateikiamas atitinkamos prekių rinkos apibrėžimas yra identiškas atitinkamos prekių rinkos apibrėžimui, pateiktam Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo, susijusio su Sąjungos konkurencijos teise, 7 punkte. Vis dėlto, pirma, Sprendime 2005/15 neminimas tas pranešimas. Antra, pagal Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 2 dalį kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar veiklą tiesiogiai veikia konkurencija, turi atitikti Sutarties nuostatas dėl konkurencijos. Be to, Komisija neginčija, kad nuorodos į Sąjungos konkurencijos teisę ypač svarbios Direktyvos 2004/17 30 straipsnyje numatytoje procedūroje, kaip matyti, be kita ko, iš ginčijamo sprendimo 17 konstatuojamosios dalies, kurioje Komisija, analizuodama paslaugų pakeičiamumą, pateikė aiškią nuorodą į Sąjungos konkurencijos taisykles.

31 Trečia, kalbant apie Pranešimą dėl rinkos apibrėžimo ir Komisijos dokumentą „Ekonominių įrodymų pateikimo ir duomenų rinkimo bylose dėl SESV 101 ir 102 straipsnių taikymo ir koncentracijų bylose geroji praktika“, reikia konstatuoti, kad šiuose dokumentuose remiamasi vien Sąjungos konkurencijos teise. Jais remiantis negalima teigti, kad procedūroje, susijusioje su viešųjų pirkimų teise, Komisija turi taikyti juose minėtus kriterijus ir metodus.

32 Ketvirta, ieškovė teigia, kad dėl Komisijos jau priimtų sprendimų ji turėjo teisėtų lūkesčių, kad rinka bus apibrėžta taikant konkurencijos teisėje ar Pranešime dėl rinkos apibrėžimo nustatytus metodus. Šiuo klausimu ji pateikia nuorodą į 2007 m. kovo 16 d. Komisijos sprendimą 2007/169/EB, nustatantį, kad Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalis taikoma tam tikroms pasiuntinių ir siuntinių paslaugoms Danijoje (OL L 78, p. 28), 2011 m. gruodžio 16 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimą 2011/875/ES dėl Direktyvos 2004/17 netaikymo kai kurioms finansinėms Vengrijos pašto sektoriaus paslaugoms (OL L 343, p. 77) ir 2014 m. gegužės 22 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimą 2014/299/ES dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB, netaikymo kai kurioms Vengrijos pašto sektoriaus paslaugoms (OL L 156, p. 10).

33 Šiems argumentams negalima pritarti. Pirma, reikia pažymėti, kad Sprendimo 2007/169 6 konstatuojamojoje dalyje, kaip ir Įgyvendinimo sprendimo 2011/875 10 konstatuojamojoje dalyje ir Įgyvendinimo sprendimo 2014/299 6 konstatuojamojoje dalyje, pabrėžiama, jog išvada, kad atitinkamas paslaugas tiesiogiai veikė konkurencija, buvo padaryta tik siekiant įgyvendinti Direktyvą 2004/17 ir nekenkia konkurencijos taisyklių taikymui. Be to, Įgyvendinimo sprendimo 2014/299 teisinis pagrindas yra ne Direktyva 2004/17, o 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17 (OL L 94, p. 243). Antra, reikia konstatuoti, kad Komisija teigia, jog ginčijamame sprendime ji teisingai taikė rinkos apibrėžimo metodą, numatytą Pranešime dėl rinkos apibrėžimo. Šiuo klausimu iš ginčijamo sprendimo 17 konstatuojamosios dalies matyti, kad analizuodama atitinkamų paslaugų pakeičiamumą Komisija remiasi kriterijais, nustatytais Sprendimo 2005/15 I priedo 3 skirsnio pirmame sakinyje, kuris atitinka prekių rinkos apibrėžimą, pateiktą Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo 7 punkte. Taigi, kiek ieškovė teigia, kad Komisija šio pranešimo netaikė, jos argumentai yra nepagrįsti.

34 Todėl ieškinio pirmąjį pagrindą reikia atmesti.

35 Kiek ieškovė pateikdama šį pagrindą apskritai teigia, kad Komisija suklydo atmetusi studijas, apklausas ir testus dėl nagrinėjamos rinkos apibrėžimo, kuriuos ji atliko vadovaudamasi Pranešimu dėl rinkos apibrėžimo, reikia pažymėti, kad šie argumentai susiję ne su bendru požiūriu į Komisijos taikomus kriterijus ir metodus, o su tuo, kaip Komisija nagrinėjo, ar įvairias nagrinėjamas pašto paslaugas tiesiogiai veikė konkurencija. Taigi šie argumentai bus nagrinėjami analizuojant ieškinio antrąjį–septintąjį pagrindus, susijusius su Komisijos išvadomis dėl tiesioginio konkuravimo dėl šių pašto paslaugų.

Dėl ieškinio antrojo pagrindo, siejamo su klaidingu Direktyvos 2004/17 taikymu ir motyvų stoka, kiek tai susiję su tiesioginiu konkuravimu nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, rinkoje

36 Ieškovė tvirtina, kad Komisija pažeidė Direktyvos 2004/17 30 straipsnį ir nepakankamai motyvavo savo sprendimą, kai ginčijamo sprendimo 14–33 konstatuojamosiose dalyse konstatavo, jog nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, Austrijoje tiesiogiai neveikė

konkurencija. Anot ieškovės, Komisija padarė klaidą apibrėždama atitinkamą rinką. Konkrečiau kalbant, Komisija klaidingai manė, kad platinimas elektroniniu būdu ir platinimas paštu nepriklauso tai pačiai nacionalinei B2X rinkai.

37 Iš ginčijamo sprendimo 14–33 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija laikėsi nuomonės, jog nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, Austrijoje tiesiogiai neveikė konkurencija, dėl to Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalis netaikoma sutartims, kuriomis siekiama sudaryti galimybę vykdyti šią veiklą Austrijoje. Tam, kad prieitų prie tokios išvados, Komisija ginčijamo sprendimo 14–30 konstatuojamosiose dalyse konstatavo, kad negalima sutikti su ieškovės teiginiu, jog platinimas elektroniniu būdu ir platinimas paštu priklauso tai pačiai nagrinėjamai rinkai, todėl nagrinėjamų prekių rinka yra pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, rinka. Toliau ginčijamo sprendimo 31 ir 32 konstatuojamosiose dalyse ji konstatavo, kad ieškovė šioje rinkoje užėmė labai tvirtą padėtį (jai priklausė [*konfidencialu*] [1] % rinkos dalis), kad pašto paslaugų rinka buvo visiškai liberalizuota nuo 2011 m. sausio mėn. ir kad dėl liberalizavimo konkurentai įgijo tik [*konfidencialu*] % bendrą rinkos dalį, netgi konkurencingiausiame segmente, t. y. paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, srityje.

38 Iš pradžių reikia priminti, kad iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, jog kadangi atitinkamos rinkos apibrėžimas pagrįstas sudėtingais Komisijos atliktais ekonominiais vertinimais, Sąjungos teismas gali atlikti tik ribotą jų kontrolę (pagal analogiją žr. 2007 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Microsoft / Komisija*, T-201/04, Rink., EU:T:2007:289, 482 punktą; 2010 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *CEAHR / Komisija*, T-427/08, Rink., EU:T:2010:517, 66 punktą ir 2012 m. gegužės 24 d. Sprendimo *MasterCard ir kt. / Komisija*, T-111/08, Rink., EU:T:2012:260, 169 punktą).

39 Vis dėlto Sąjungos teismas neturi susilaikyti nuo Komisijos atliktos ekonominių duomenų interpretacijos kontrolės. Šiuo aspektu jis turi patikrinti, ar Komisija pagrindė savo vertinimą teisingais, patikimais ir nuosekliais įrodymais, atspindinčiais visus esminius duomenis, į kuriuos reikėjo atsižvelgti vertinant sudėtingą situaciją, ir ar šiais įrodymais galima pagrįsti jais remiantis padarytas išvadas (pagal analogiją žr. 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Chalkor / Komisija*, C-386/10 P, Rink., EU:C:2011:815, 54 punktą; 38 punkte minėto Sprendimo *Microsoft / Komisija*, EU:T:2007:289, 482 punktą ir 2009 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Clearstream / Komisija*, T-301/04, Rink., EU:T:2009:317, 47 punktą).

40 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad Direktyva 2004/17, remiantis jos 6 straipsniu, paprastai taikoma pašto paslaugų veiklai. Direktyvos 2004/17 30 straipsnyje numatyta procedūra leidžia nukrypti nuo šios taisyklės, valstybės narės ar perkančiojo subjekto prašymu, pateiktu pagal to straipsnio 4 ir 5 dalis, konstatavus, kad ši direktyva netaikoma tam tikrai sutarčiai, kuria siekiama sudaryti galimybę vykdyti veiklą, numatytą tos direktyvos 3–7 straipsniuose. Jei, kaip šiuo atveju, perkantysis subjektas prašė Komisijos nustatyti, ar konkrečiai veiklai taikoma Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalis, remiantis šio straipsnio 5 dalies antra pastraipa, atitinkama valstybė narė turi informuoti Komisiją apie visas reikšmingas faktines aplinkybes, visų pirma apie visus įstatymus ir kitus teisės aktus ar susitarimus dėl tos direktyvos 30 straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų laikymosi, taip pat atitinkamais atvejais apie nepriklausomos nacionalinės institucijos, turinčios kompetenciją dėl atitinkamos veiklos, poziciją. Remiantis minėtos direktyvos 30 straipsnio 6 dalies pirma pastraipa, sprendimą pagal šį straipsnį Komisija turi priimti per tris mėnesius, skaičiuojant nuo pirmos darbo dienos po to, kai ji gauna prašymą, ir šį laikotarpį pateisinamais atvejais galima pratęsti tik ne ilgiau kaip trims mėnesiams. Pagal Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 5 dalies ketvirtą pastraipą, jei, pasibaigus šio straipsnio 6 dalyje numatytam terminui, Komisija nepriima sprendimo dėl to paties straipsnio 1 dalies netaikymo tam tikrai veiklai, laikoma, kad ši 1 dalis taikoma.

1 — Įslaptinti duomenys nepateikiami.

41 Iš šios procedūros matyti, kad pareiga įrodyti, jog Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos yra įvykdytos, tenka pareiškėjui ir atitinkamai valstybei narei, o Komisija nagrinėjamu atveju turi tik ribotus įgaliojimus, palyginti su dideliais tyrimo įgaliojimais, kurie Sąjungos konkurencijos teisės taikymo srityje jai suteikti 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101 ir 102 straipsniuose], įgyvendinimo (OL L 1, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) ir Reglamentu Nr. 139/2004. Be to, Komisija turi priimti galutinį sprendimą per šios direktyvos 30 straipsnio 6 dalyje nustatytą terminą, jei mano, kad neįvykdytos šio straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos.

42 Šį ieškinio pagrindą sudaro keturios dalys. Pirmoji dalis siejama su tuo, kad Komisija pakankamai neišnagrinėjo ieškovės argumentų ir pažeidė savo pareigą motyvuoti. Antroji–ketvirtoji dalys susijusios su tam tikromis vertinimo klaidomis, kurias Komisija tariamai padarė ginčijamame sprendime. Antroje dalyje nurodoma, kad ginčijamo sprendimo 18 ir 19 konstatuojamosiose dalyse klaidingai įvertintos sąskaitų faktūrų siuntimo elektroniniu būdu ir paštu pakeičiamumo tariamos kliūtys ir situacija rinkoje. Trečiojoje dalyje ieškovė teigia, kad ginčijamo sprendimo 20 ir 21 konstatuojamosiose dalyse Komisija, pirma, klaidingai aiškino ieškovės taikytą hipotetinio monopolininko testą (toliau – HM testas) ir jos atliktoje sukrėtimo analizėje pateiktus duomenis apie kiekio ir kainos pokyčius, ir, antra, pažeidė pareigą motyvuoti. Galiausiai ketvirtojoje dalyje nurodoma, kad nepakankamai motyvuota ginčijamo sprendimo 24 konstatuojamojoje dalyje padaryta išvada, jog padidėjusias išlaidas ieškovė gali perkelti savo klientams.

43 Siekdama pagrįsti savo argumentus ir siekdama to, kad būtų paaiškinti, pirma, 2013 m. rugsėjo mėn. konsultavimo bendrovės E. studija „Austrian communications market“ („Austrijos komunikacijų rinka“) (toliau – ACM studija), pridėta prie ieškovės prašymo dėl Direktyvos 2004/17 30 straipsnio taikymo, antra, jos atlikta sukrėtimo analizė ir, trečia, Komisijos atliktos regresinės analizės, ieškovė prašo kaip liudytoją apklausti ACM studijos ir sukrėtimo analizės autorių.

44 Šiuo klausimu reikia priminti, kad nagrinėjant ieškinį dėl panaikinimo tik Sąjungos teismui reikia patikrinti, ar ginčijamam aktui nebūdingas vienas iš SESV 263 straipsnyje numatytų neteisėtumo pagrindų, tačiau negali Sąjungos valdžios institucijų atlikto ekonominio ir techninio pobūdžio faktinių aplinkybių vertinimo pakeisti savuoju (šiuo klausimu žr. 2000 m. balandžio 29 d. Sprendimo *DSG / Komisija*, T-234/95, Rink., EU:T:2000:174, 146 ir 168 punktus ir jame nurodytą teismo praktiką). Taip pat reikia priminti, kad pagal Procedūros reglamento 92 straipsnio 1 dalį Bendrasis Teismas nustato, jo manymu, tinkamas tyrimo priemones. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką tik Bendrasis Teismas sprendžia, ar reikia papildyti turimą informaciją apie jo nagrinėjamą bylą (2004 m. spalio 7 d. Sprendimo *Mag Instrument / VRDT*, C-136/02 P, Rink., EU:C:2004:592, 76 punktas ir jame nurodyta teismo praktika). Taigi Bendrasis Teismas turi įvertinti prašymo reikšmingumą atsižvelgdamas į ginčo dalyką ir būtinybę apklausti nurodytus liudytojus (2006 m. balandžio 27 d. Nutarties *L / Komisija*, C-230/05 P, Rink. VT, EU:C:2006:270, 47 punktas). Kadangi klausimai, kurie turėtų būti išsiaiškinti apklausiant liudytoją, susiję su įvairiomis šio pagrindo dalimis, būtinybę apklausti ACM studijos ir sukrėtimo analizės autorių reikės įvertinti išnagrinėjus ieškovės šiose dalyse pateiktus argumentus.

Dėl pirmosios dalies, siejamos su nepakankamu ieškovės argumentų nagrinėjimu ir pareigos motyvuoti pažeidimu

45 Ieškovė tvirtina, kad Komisija nepakankamai išnagrinėjo jos pateiktas studijas ir ekspertizės ataskaitas, taip pat bendras tendencijas ir iš to atsirandantį rinkos apibrėžimą, t. y. tai, kad platinimas paštu ir platinimas elektroniniu būdu priklauso tai pačiai atitinkamai rinkai. Dėl šios priežasties Komisija pažeidė ir pareigą motyvuoti. Ginčijamo sprendimo 15 konstatuojamojoje dalyje Komisija tik konstatavo, kad išvada, jog platinimas paštu ir platinimas elektroniniu būdu priklauso tai pačiai atitinkamai rinkai, neatitinka jos ankstesniuose sprendimuose pateiktų vertinimų. Konkrečiau kalbant, ieškovė pabrėžia, kad į tai, jog verslo pašto platinimo būdas technologiniu požiūriu yra neutralus, Sąjungos teisės aktų leidėjas, o vėliau ir Austrijos teisės aktų leidėjas atsižvelgė, visų pirma sąskaitų

faktūrų siuntimo elektroniniu būdu srityje, nes taip siunčiamos sąskaitos faktūros prilyginamos siunčiamoms paštu. 2008 m. atliktoje apklausoje patys Komisijos ekspertai konstatavo, kad 57 % apklaustų įmonių siuntė elektronines sąskaitas faktūras. Dauguma šių elektroninių sąskaitų faktūrų buvo siunčiamos kaip prie elektroninio laiško pridėtas PDF dokumentas. Be to, įvairios studijos parodė, kad egzistuoja glaudus ryšys tarp didelės spartos interneto plėtros ir to, kad siuntimą paštu pakeičia siuntimas elektroniniu būdu. Taigi didelės spartos interneto prieigos didelis tankumas Austrijoje leidžia, taip pat ir techniniu požiūriu, siuntimą paštu pakeisti siuntimu elektroniniu būdu, visų pirma didžiosios dalies pašto, susijusio su sandoriais, t. y. sąskaitų faktūrų, atveju. Šį pakeičiamumą taip pat parodo sąsaja tarp siuntimo paštu mažėjimo ir elektroninių perdavimų augimo pasaulyje ir Austrijoje, taip pat ieškovės atliktos apklausos ir taikytas HM testas. Įvairios studijos patvirtina tą patį rezultatą.

46 Pirma, kalbant apie tariamą pareigos motyvuoti pažeidimą, reikia priminti ne tik šio sprendimo 20 punkte nurodytus reikalavimus, susijusius su motyvavimu, bet ir tai, kad, nors Komisija neprivalo aptarti visų faktinių ir teisinių klausimų ir argumentų, dėl kurių ji priėmė sprendimą dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo, pagal SESV 296 straipsnį ji vis dėlto turi nurodyti bent tuos faktus ir aplinkybes, kurie turi esminę reikšmę sprendimui (šiuo klausimu žr. 1998 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *European Night Services ir kt. / Komisija*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 ir T-388/94, Rink., EU:T:1998:198, 95 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Akto autorius neprivalo pareikšti nuomonės dėl aiškiai antraeilių klausimų arba nuspėti galimų prieštaravimų (šiuo klausimu žr. 2005 m. spalio 25 d. Sprendimo *Vokietija ir Danija / Komisija*, C-465/02 ir C-466/02, Rink., EU:C:2005:636, 106 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

47 Nagrinėjamu atveju ieškovės argumentai neparodo, kad Komisija pažeidė pareigą motyvuoti. Nors ginčijamo sprendimo 15 konstatuojamojoje dalyje Komisija konstatavo, jog ieškovės teiginys, kad komercinio pašto platinimo būdas technologiniu požiūriu yra neutralus, o tai reiškia, kad platinimas elektroniniu būdu ir platinimas paštu priklauso tai pačiai rinkai, neatitinka ankstesniuose jos sprendimuose pateiktų vertinimų, ginčijamo sprendimo 17–26 konstatuojamosiose dalyse ji pateikė kitų išvadų.

48 Ginčijamo sprendimo 17 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad pagal Sąjungos konkurencijos taisykles pakeičiamumas turi būti analizuojamas, be kita ko, atsižvelgiant į prekių savybes, jų kainą ir numatytą paskirtį. Ginčijamo sprendimo 18 konstatuojamojoje dalyje Komisija iš esmės konstatavo, kad popierinių ir elektroninių sąskaitų faktūrų savybės ir numatyta paskirtis labai skiriasi, nes, pirma, norint išsiųsti ar gauti elektroninę sąskaitą, gali prireikti tam tikros papildomos infrastruktūros ir, antra, elektroninių sąskaitų faktūrų naudojimą galima susieti su tam tikromis pridėtinę vertę ir kitų privalumų turinčiomis paslaugomis. Šiuo klausimu ginčijamo sprendimo 19 konstatuojamojoje dalyje ji pažymėjo, kad yra situacijų, kai elektroninės sąskaitos faktūros tapo *de jure* ir *de facto* privalomos, ir kad tokiais atvejais pakeičiamumo klausimo nekyla, nes siuntėjai neturi galimybės pasirinkti platinimo paštu. Ginčijamo sprendimo 20–22 konstatuojamosiose dalyse Komisija, ginčydama ieškovės atlikto MH testo rezultatus ir jos pateiktus grafikus, susijusius su kiekių ir kainų pokyčiais, konstatavo, kad nėra jokių neabejotinų ir įtikinamų duomenų, leidžiančių patvirtinti, jog platinimas elektroniniu būdu ir platinimas paštu yra realūs pakaitalai. Pagal ginčijamo sprendimo 23 konstatuojamąją dalį klientai – nesvarbu, ar tai būtų įmonės, ar privatūs asmenys, kurie negali perduoti elektroniniu būdu arba kurie neturi tam priemonių, sudaro segmentuotą rinką, kurio paslaugas teikti neabejotinai gali tik ieškovė, kuri šioje rinkoje beveik turi monopolį. Ginčijamo sprendimo 24 konstatuojamojoje dalyje Komisija konstatavo, kad ieškovė padidėjusias išlaidas galėtų perkelti klientams, o jie neturėtų kito pasirinkimo, kaip tik sutikti su padidėjusia kaina, nes pristatymui paštu jie teikia savaime suprantamą pirmenybę. Pagal ginčijamo sprendimo 26 konstatuojamąją dalį, nors elektroninio ryšio priemonių padidėjusio naudojimo viena iš pagrindinių pasekmių yra pašto rinkos bendro dydžio sumažėjimas, tuo remiantis negalima daryti išvados, kad elektroninis perdavimas tiesiogiai konkuravo platinimo paštu rinkoje.

49 Priešingai, nei teigia ieškovė, negalima tvirtinti, kad Komisija tik konstatavo, jog išvada, kad platinimas paštu ir platinimas elektroniniu būdu priklauso tai pačiai atitinkamai rinkai, neatitinka jos ankstesniuose sprendimuose pateiktų vertinimų. Kita vertus, ginčijamame sprendime pakankamai išdėstytos priežastys, dėl kurių Komisija manė, kad atitinkama prekių rinka yra tik pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, rinka. Negalima daryti išvados, kad šie motyvai suinteresuotiesiems asmenims nesuteikia galimybės sužinoti priežastis, dėl kurių buvo priimta priemonė, o kompetentingam teismui – vykdyti kontrolės.

50 Be to, reikia konstatuoti, kad sprendimo motyvų tikslumo laipsnis turi būti proporcingas materialinėms galimybėms ir techninėms ar su terminu susijusioms sąlygoms, kuriomis jis turi būti priimtas (žr. 1990 m. vasario 14 d. Sprendimo *Delacre ir kt. / Komisija*, C-350/88, Rink., EU:C:1990:71, 16 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Nagrinėjamu atveju iš ginčijamo sprendimo 16 konstatuojamosios dalies matyti, kad, atsižvelgiant į Austrijos juridinę ir faktinę situaciją, Austrijos valdžios institucijos buvo paragintos pareikšti savo nuomonę dėl platinimo elektroniniu būdu ir platinimo paštu tarpusavio pakeičiamumo, konkrečiau kalbant, dėl atitinkamos prekių rinkos apibrėžimo, tačiau jos negalėjo pateikti papildomos informacijos, reikalingos ieškovės teiginiams pagrįsti. Be to, Komisija turėjo tik ribotus įgaliojimus ir trumpą laikotarpį galutiniam sprendimui priimti (žr. šio sprendimo 40 ir 41 punktus).

51 Antra, ieškovė tvirtina, kad Komisija pakankamai neišnagrinėjo jos argumentų, studijų ir ekspertizės ataskaitų, kurias ji pateikė siekdama apibrėžti atitinkamą rinką.

52 Šiuo klausimu, pirma, ieškovė teigia, kad Komisija neatsižvelgė į tai, kad pagal teisės aktus popierinės ir elektroninės sąskaitos faktūros yra lygiavertės. Anot ieškovės, į tai, kad verslo pašto platinimo būdas technologiškai yra neutralus, Sąjungos teisės aktų, o vėliau ir Austrijos teisės aktų leidėjas atsižvelgė, visų pirma sąskaitų faktūrų siuntimo elektroniniu būdu srityje, nes taip siunčiamos sąskaitos faktūros prilyginamos siunčiamoms paštu.

53 Iš tiesų 2010 m. liepos 13 d. Tarybos direktyvoje 2010/45/ES, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos nuostatos dėl sąskaitų faktūrų išrašymo taisyklių (OL L 189, p. 1), buvo įtvirtintos taisyklės, pagal kurias, kaip matyti iš Direktyvos 2010/45 8 konstatuojamosios dalies, kurioje minimi reikalavimai pridėtinės vertės mokesčio (PVM) srityje, popierinės ir elektroninės sąskaitos faktūros turi būti traktuojamos vienodai.

54 Vis dėlto tai neįrodo, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai nepripažino, jog platinimas paštu ir platinimas elektroniniu būdu yra tarpusavyje pakeičiami. Kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 19 konstatuojamosios dalies, ieškovė neginčija, kad nuo 2014 m. sausio mėn. elektroninės sąskaitos faktūros Austrijoje federaliniu lygmeniu tapo *de jure* privalomos įmonių ir vyriausybės tarpusavio santykiams. Taigi, kaip teisingai Komisija konstatavo ginčijamo sprendimo 19 konstatuojamojoje dalyje, tokiu atveju nekyla tarpusavio pakeičiamumo klausimo. Be to, kaip matyti iš 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/6/EB, iš dalies keičiančios Direktyvą 97/67/EB, siekiant visiško Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos suformavimo (OL L 52, p. 3), 3 konstatuojamosios dalies, teisės aktuose būtent pašto paslaugos, o ne elektroninės paslaugos pripažįstamos bendrus ekonominius interesus tenkinančiomis paslaugomis, kaip jos suprantamos pagal SESV 14 straipsnį. Šiuo klausimu, kalbant apie ieškovės argumentą, kad Direktyvoje 2008/6 išsamiai aptariamos įvairios laiškų platinimo galimybės, reikia konstatuoti, jog ieškovė tik pateikia nuorodą į šios direktyvos 14, 15, 19 ir 22 konstatuojamąsias dalis; vis dėlto jose elektroninio platinimo būdai minimi labai bendrai. Be to, remiantis 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo (OL L 15, 1998 1 21, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 3 t., p. 71) 3 straipsniu, būtent pašto paslaugos pripažįstamos universaliosiomis paslaugomis. Taigi, priešingai, nei teigia ieškovė, negalima daryti išvados, kad popierinės ir elektroninės sąskaitos faktūros teisės aktuose paprastai pripažįstamos lygiavertėmis.

55 Antra, ieškovė tvirtina, kad Komisija pakankamai neatsižvelgė į aplinkybę, jog tai, kad siuntimą paštu gali pakeisti siuntimas elektroniniu būdu, kuris Austrijoje techniškai užtikrinamas dėl didelės spartos interneto prieigos didelio taškų tankumo, įrodė makroekonominiai duomenys ir tendencijos, iš kurių matyti, kad yra sąsaja tarp siuntimo paštu mažėjimo ir elektroninių perdavimų augimo. Anot ieškovės, iš ACM studijos 2.3.2 punkto matyti, kad [*konfidencialu*] % komunikacijų įmonių siųsdavo elektronines sąskaitas faktūras ir kad [*konfidencialu*] % šių įmonių gaudavo tokias sąskaitas. Rinkos sąlygų pasikeitimas, turint omenyje elektroninį pakeičiamumą, lemia pakankamą konkurenciją, su kuria susidūrė ieškovė.

56 Šiuo klausimu, pirma, reikia pažymėti, kad Sprendimo 2005/15 I priedo 3 skirsnyje numatytos atitinkamos prekių rinkos apibrėžimo taisyklės. Pagal šias taisykles atitinkama prekių rinka apima visas prekės ar paslaugas, kurias vartotojas laiko sukeičiamomis arba pakeičiamomis dėl prekių ar paslaugų savybių, jų kainos ir paskirties. Be to, Sprendimo 2005/15 I priedo 3 skirsnyje pateiktas nebaigtinis veiksnių, kurie paprastai laikomi svarbiais apibrėžiant atitinkamą prekių rinką ir į kuriuos reikia atsižvelgti atliekant analizę, sąrašas. Šie veiksniai – tai atitinkamų prekių ar paslaugų fizinio panašumo laipsnis, galutinės prekių paskirties skirtumai, dviejų prekių kainos skirtumai, išlaidos, kurių patiriama vieną prekę pakeičiant kita, jei tai yra dvi potencialiai konkuruojančios prekės, atsiradę ar įsitvirtinę vartotojų prioritetai dėl tam tikros prekių rūšies ar kategorijos ir prekių klasifikacija (profesinių organizacijų nomenklatūros ir t. t.).

57 Antra, pagal teismo praktiką atitinkamos rinkos sąvoka reiškia, kad gali egzistuoti veiksminga konkurencija tarp rinkai priklausančių prekių, o tai suponuoja visų toje pačioje rinkoje esančių prekių pakankamą tarpusavio pakeičiamumą to paties vartotojo požiūriu (pagal analogiją žr. 1979 m. vasario 13 d. Sprendimo *Hoffmann-La Roche / Komisija*, 85/76, Rink., EU:C:1979:36, 28 punktą ir 2007 m. sausio 30 d. Sprendimo *France Télécom / Komisija*, T-340/03, Rink., EU:T:2007:22, 80 punktą). Sukeičiamumas ar pakeičiamumas vertinami atsižvelgiant ne tik į objektyvius atitinkamų prekių ir paslaugų požymius, bet ir į konkurencijos sąlygas bei paklausos ir pasiūlos rinkoje struktūrą (pagal analogiją žr. 38 punkte minėto Sprendimo *CEAHR / Komisija*, EU:T:2010:517, 67 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

58 Net darant prielaidą, kad, kaip teigia ieškovė, yra sąsaja tarp, viena vertus, siuntimo paštu sumažėjimo ir, kita vertus, elektroninio perdavimo augimo ir didelės spartos interneto prieigos didelio taškų tankumo Austrijoje, šios aplinkybės neįrodo, kad, atsižvelgiant į Sprendime 2005/15 ir šio sprendimo 57 punkte cituotoje teismo praktikoje nustatytus kriterijus, Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, nepripažinusi, kad nagrinėjamas pašto paslaugas gali pakeisti elektroninės paslaugos. Iš ginčijamo sprendimo 17 konstatuojamosios dalies matyti, kad pagal Sąjungos konkurencijos taisykles Komisija tarpusavio pakeičiamumą analizavo, be kita ko, atsižvelgdama į prekių savybes, jų kainą ir numatytą paskirtį. Ginčijamo sprendimo 18 konstatuojamojoje dalyje Komisija, atsakydama į ieškovės teiginį, kad didelės spartos interneto skvarba Austrijoje buvo labai didelė, konstatavo, jog popierinių ir elektroninių sąskaitų faktūrų savybės ir paskirtis labai skyrėsi. Šių išvadų nepaneigia galima sąsaja tarp, viena vertus, siuntimo paštu mažėjimo ir, kita vertus, elektroninio perdavimo ir didelės spartos interneto prieigos didelio taškų tankumo augimo.

59 Kalbant apie argumentą, jog iš ACM studijos 2.3.2 punkto matyti, kad [*konfidencialu*] % komunikacijų įmonių siųsdavo elektronines sąskaitas faktūras ir kad [*konfidencialu*] % šių įmonių gaudavo tokias sąskaitas, reikia konstatuoti, jog pagal tos studijos 1.2 punktą tik [*konfidencialu*] % visų apklaustų ūkio subjektų manė, kad popierinius laiškus gali pakeisti elektroniniai, [*konfidencialu*] % apklaustųjų manymu, popieriniai ir elektroniniai laiškai yra tarpusavyje pakeičiami ir vieni kitus papildo, o [*konfidencialu*] % respondentų manė, jog elektroniniai laiškai nepakeičia popierinių laiškų, tik juos papildo. Taigi šie argumentai negali įrodyti, kad apibrėždama atitinkamą rinką Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą. Be to, kiek ieškovė teigia, kad Komisija nedarė jokio skirtumo tarp įvairių sąskaitų faktūrų tipų, reikia pažymėti, jog, pirma, ginčijamo sprendimo 18 konstatuojamojoje dalyje Komisija išnagrinėjo kelis elektroninių sąskaitų faktūrų tipus ir, antra, ieškovė neįrodė, kad per

administracinę procedūrą ji pati darė tokį skirtumą teigdama, jog platinimas elektroniniu būdu gali pakeisti platinimą paštu. Šiuo klausimu nepakanka ieškovės prašymo priede pateikto pašto Austrijoje suskirstymo, į kurį ji pateikia nuorodą.

60 Trečia, kiek ieškovė nurodo, jog Komisija pakankamai neatsižvelgė į jos atlikto MH testo rezultatus, reikia konstatuoti, kad Komisija šiuos rezultatus išnagrinėjo ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamojoje dalyje ir juos atmetė, manydama, jog net jeigu šie rezultatai rodo, kad popierinis paštas ir elektroninis paštas priklauso tai pačiai atitinkamai rinkai, tam tikri apklausos modelio techniniai aspektai verčia abejoti rezultatų teisėtumu. Šio sprendimo atmesti rezultatus pagrįstumas bus išnagrinėtas analizuojant šio pagrindo trečiąją dalį dėl tariamai klaidingo MH testo ir sukrėtimo analizėje pateiktų duomenų, susijusių su kiekių ir kainų pokyčiais, aiškinimo ir pareigos motyvuoti pažeidimo.

61 Ketvirta, ieškovė tvirtina, kad pačios Komisijos užsakytose studijose buvo padaryta išvada, jog abu platinimo paštu ir elektroniniu būdu būdai yra tarpusavyje pakeičiami. Anot jos, 2013 m. rugpjūčio mėn. bendrovės *WIK-Consult* studijoje „Main developments in the postal sector, 2010–2013“ („Pagrindinės pašto sektoriaus plėtros kryptys, 2010–2013) (toliau – 2013 m. WIK studija) aiškiai nurodyta, kad fizinį pašto platinimą gali pakeisti elektroninis platinimas, taigi egzistuoja konkurencija. Prie panašių išvadų prieinama *Nikali* studijoje „The substitution of letter mail in targeted communication“ („Popierinio pašto pakeičiamumas adresuotų laiškų srityje“) ir *Copenhagen Economics* studijoje „Main developments in the postal sector, 2008–2010“ („Pagrindinės pašto sektoriaus plėtros kryptys, 2008–2010).

62 Šiuo klausimu, pirma, reikia konstatuoti, kad ieškovė šių studijų Bendrajam Teismui nepateikė, todėl negali įrodyti, jog Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, susijusią su atitinkamos rinkos apibrėžimu. Ieškinio 34 ir 39 išnašose pateiktos nuorodos į internetines svetaines, kuriose pateikiamos *Nikali* ir *Copenhagen Economics* studijos, negali kompensuoti šių dokumentų, kuriais grindžiamas ieškinys, nepateikimo, kaip numatyta 1991 m. gegužės 2 d. Bendrojo Teismo procedūros reglamento 43 straipsnio 4 dalyje. Antra, kadangi Komisija pateikė dalį 2013 m. WIK studijos, reikia konstatuoti, kad šioje studijoje elektroninio platinimo galimybė laikoma paklausos pašto rinkose galimo sumažėjimo motyvu. Vis dėlto šioje studijoje, kiek tai susiję su konkurencine padėtimi popierinio pašto rinkoje, taip pat konstatuota, kad konkurencija yra maža ir kad tradiciniai paslaugų teikėjai išlaiko dominuojančią padėtį. Taigi, turint tai omenyje, negalima daryti išvados, kad Komisija klaidingai konstatavo, jog atitinkamų pašto paslaugų tiesiogiai neveikė konkurencija.

63 Penkta, kiek šiuo aspektu ieškovė teigia, kad Komisija laikėsi Prancūzijos konkurencijos institucijos sprendimo, kuriame nuspręsta, kad fiksuotą telefono ryšį gali pakeisti balso ryšys, perduodamas naudojant interneto protokolą (*VoIP*), ir dėl šios priežasties jis priklauso tai pačiai rinkai, reikia konstatuoti, kad ji nepateikė jokių įrodymų, leidžiančių patvirtinti, jog tą sprendimą galima prilyginti nagrinėjamajam šiuo atveju. Be to, kalbant apie ieškovės argumentą, kad 2014 m. gegužės mėn. informaciniame aplinkraštyje, susijusiame su konkurencijos sritimi, Komisija patvirtino, jog elektroninis pakeičiamumas turėjo tiesioginę įtaką pašto sektoriui, pakanka konstatuoti, kad šiame aplinkraštyje aiškiai nurodyta, jog jis Komisijai neprivalomas. Galiausiai, priešingai, nei teigia ieškovė, tai, kad kompetentingos Komisijos tarnybos, kuri anksčiau buvo vadinamas „Pašto paslaugos“, pavadinimas buvo pakeistas į „Internetinės ir pašto paslaugos“, niekaip neleidžia daryti išvados, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, susijusią su atitinkamos rinkos apibrėžimu. Tai, kad Komisijos tarnyba pavadinta „Internetinės ir pašto paslaugos“, nėra reikšmingos rinkos analizės elementas, leidžiantis įrodyti, kad dėl šių paslaugų tiesiogiai konkuruojama.

64 Šešta, dėstydama argumentus, kad Komisija neatsižvelgė į tai, jog buvo diskutuojama dėl universaliosios paslaugos pritaikymo prie realių rinkos sąlygų, ieškovė pateikia nuorodą į 2014 m. lapkričio mėn. Vokietijos reguliavimo institucijos diskusijoms skirtą dokumentą ir 2014 m. rugsėjo mėn. *European regulators group for postal services* (Europos pašto paslaugų reguliavimo grupės, EGRP) diskusijoms skirtą dokumentą. Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką ginčijamo

akto teisėtumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į akto priėmimo dieną egzistavusias faktines ir teisines aplinkybes (žr. 2000 m. kovo 28 d. Sprendimo *T. Port / Komisija*, T-251/97, Rink., EU:T:2000:89, 38 punktą ir nurodytą teismo praktiką ir 2008 m. balandžio 10 d. Sprendimo *Deutsche Telekom / Komisija*, T-271/03, Rink., EU:T:2008:101, 244 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Taigi nagrinėjamu atveju iš principo reikėjo remtis reglamentavimu, nustatytu teisės aktuose, reikšminguose ginčijamo sprendimo priėmimo momentu. Kadangi nagrinėjami diskusijoms skirti dokumentai priimti po to, kai Komisija 2014 m. balandžio 2 d. priėmė ginčijamą sprendimą, negalima daryti išvados, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, nes atitinkamą rinką apibrėžė neatsižvelgdama į juos. Be to, ieškovė neįrodė, kad ginčijamo sprendimo priėmimo momentu Sąjungoje ar Austrijoje buvo planų ateityje pakeisti atitinkamus teisės aktus.

65 Beje, kiek ieškovė šiuo klausimu pabrėžia, kad pagal Direktyvos 2004/17 40 konstatuojamąją dalį reikia atsižvelgti į dabartinio ar būsimo atvėrimo konkurencijai padarinius, reikia pažymėti, kad pagal tos direktyvos 30 straipsnio 1 dalį atitinkamoms sutartims ši direktyva netaikoma, jei valstybėje narėje, kurioje paslauga teikiama, tokią veiklą tiesiogiai veikia konkurencija rinkose, į kurias patekti nėra jokių apribojimų. Todėl tiesioginis konkurencijos veikimas turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į informaciją, turimą tuo momentu, kai priimamas sprendimas užbaigti procedūrą, numatytą Direktyvos 2004/17 30 straipsnyje, neatmetant galimybės, kad ateityje gali būti pateiktas naujas prašymas pagal šią procedūrą.

66 Taigi pirmoji dalis turi būti atmesta.

Dėl antrosios dalies, siejamos su klaidingu vertinimu, susijusiu su sąskaitų faktūrų siuntimo elektroniniu būdu ir paštu pakeičiamumo tariamomis kliūtimis ir situacija rinkoje

67 Ieškovė, pateikdama nuorodą į ACM studiją, teigia, kad Komisija padarė klaidų, kai ginčijamo sprendimo 18 ir 19 konstatuojamosiose dalyse konstatavo sąskaitų faktūrų siuntimo elektroniniu būdu ir paštu pakeičiamumo kliūtis, ir kad jos atliktas situacijos rinkoje vertinimas yra klaidingas.

68 Reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 18 konstatuojamojoje dalyje Komisija iš esmės pripažino, kad popierinių ir elektroninių sąskaitų faktūrų savybės ir paskirtis labai skiriasi, nes, pirma, norint išsiųsti ar gauti elektroninę sąskaitą faktūrą, pavyzdžiui, leidžiančią automatišką vykdymą, gali prireikti tam tikros papildomos infrastruktūros, ypač B2B elektroninių sąskaitų faktūrų atveju. Ši infrastruktūra gali reikšti, kad reikės pasitelkti išorinį paslaugų teikėją ar specialią vidinę programą, naudoti elektroninį parašą ir t. t. Antra, elektroninės sąskaitos faktūros naudojimas gali būti siejamas su tam tikromis pridėtinę vertę ar kitos naudos suteikiančiomis paslaugomis, pavyzdžiui, leidžiančiomis atlikti automatišką tvarkymą ir suteikiančiomis galimybę tretiesiems asmenims atlikti mokėjimus. Ginčijamo sprendimo 19 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad nuo 2014 m. sausio mėn. elektroninės sąskaitos faktūros tapo *de jure* privalomos federaliniu lygmeniu įmonių ir vyriausybės tarpusavio santykiams ir kad tokiu atveju nekilo pakeičiamumo klausimo, nes siuntėjai neturėjo galimybės pasirinkti siuntimo paštu. Be to, galima rasti kitų panašių atvejų, kai elektroninės sąskaitos faktūros tapo *de facto* privalomos esant didelei vartotojų ar tiekėjų paklausai.

69 Pirma, dėl ginčijamo sprendimo 18 konstatuojamojoje dalyje pateiktų Komisijos išvadų ieškovė tvirtina, kad Komisija neatsižvelgė į tai, jog didžioji dauguma elektroniniu būdu siunčiamų sąskaitų faktūrų – tai laiškai su pridėtu PDF dokumentu, neturintys jokių požymių ar paskirties, kurie skirtųsi nuo paštu siunčiamos popierinės sąskaitos faktūros požymių ar paskirties.

70 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad iš ACM studijos 2.3.2 punkto, į kurį Komisija daro nuorodą ginčijamo sprendimo 14 išnašoje, įterptoje į to sprendimo 18 konstatuojamąją dalį, matyti, jog yra įvairių elektroninių sąskaitų faktūrų tipų, kurios skiriasi priklausomai nuo automatizavimo lygio. Kaip teigiama šioje studijoje, egzistuoja, pirma, internetiniai pusiau automatizuoti procesai, kuriuose naudojamos PDF sąskaitos faktūros, interneto portalai ar paslaugų teikėjas ir, antra, visiškai

automatizuoti sąskaitų faktūrų tvarkymo procesai, į kuriuos visiškai integruotas mokėjimo nurodymas. Iš šios studijos matyti, kad, nors B2C santykiuose pirmenybė teikiama internetiniams pusiau automatizuotiems procesams, kuriuose naudojamos PDF sąskaitos faktūros, didelė dalis įmonių jau naudojasi ir interneto portalais išrašydamos elektronines sąskaitas faktūras, o paslaugų teikėjai pasitelkiami, be kita ko, tvarkant B2B elektronines sąskaitas faktūras Europos lygmeniu. Šiuo klausimu ACM studijoje nurodoma, kad yra paslaugų teikėjų, kurie dokumento autentiškumą užtikrina naudodami elektroninį parašą. Be to, kaip matyti iš ACM studijos, norėdamos gauti elektronines sąskaitas faktūras ir jas siųsti įmonės renkasi išorinį paslaugų teikėją arba jo sukurtą specialią vidinę programą.

71 Atsižvelgiant į šią ACM studijoje, kurią ieškovė perdavė Komisijai, pateikiamą informaciją, negalima daryti išvados, jog ginčijamo sprendimo 18 konstatuojamojoje dalyje Komisija klaidingai konstatavo, kad, norint išsiųsti ar gauti elektroninę sąskaitą faktūrą, gali prireikti tam tikros papildomos infrastruktūros ir kad elektroninių sąskaitų faktūrų naudojimą galima susieti su tam tikromis pridėtinę vertę ir kitų privalumų turinčiomis paslaugomis.

72 Antra, dėl ginčijamo sprendimo 19 konstatuojamojoje dalyje pateiktų Komisijos išvadų ieškovė teigia, kad sąskaitų faktūrų, siunčiamų federaliniu lygmeniu bendraujant įmonėms ir valdžios institucijoms, rinkos dalis yra tik [*konfidencialu*] % ir dėl to vertinant atitinkamos rinkos apibrėžimą į ją galima neatsižvelgti. Be to, jei būtų atsižvelgiama į situacijas, kai elektroninės sąskaitos faktūros tapo *de facto* privalomos, tai būtų netinkama ir neatitiktų ankstesnių Komisijos sprendimų. Be to, Komisija nenurodė nei kokia yra atitinkamos rinkos dalis, nei kokių pasekmių tai turi atitinkamos rinkos apibrėžimui.

73 Šiuo klausimu, pirma, reikia pažymėti, kad net jeigu sąskaitas faktūras, siunčiamas federaliniu lygmeniu bendraujant įmonėms ir valdžios institucijoms, galima laikyti nereikšmingomis dėl mažo jų kiekio, vis dėlto Komisija galėjo, nepadarydama šiuo aspektu klaidos, konstatuoti, kad buvo tokių sąskaitų faktūrų, dėl kurių nekilo pakeičiamumo klausimo.

74 Antra, kiek Komisija manė, kad buvo kitų panašių situacijų, kai elektroninės sąskaitos faktūros tapo *de facto* privalomos esant didelei vartotojų ar tiekėjų paklausai, reikia konstatuoti, jog ginčijamo sprendimo 15 išnašoje, įterptoje į to sprendimo 19 konstatuojamąją dalį, ji pateikė nuorodą į ACM studijos 2.3.2 punktą. Iš šios studijos matyti, kad tai, kokias sąskaitas faktūras pasirenka įmonės, priklauso, be kita ko, nuo įmonių tarpusavio prekybos, patirties tiekėjų tinkle ar klientų paklausos. Remiantis ACM studija, ekonominės priežastys, dėl kurių naudojamos elektroninės sąskaitos faktūros, iš esmės priklauso nuo išorinių rinkos jėgų, t. y. didelės klientų ar tiekėjų paklausos ar vyriausybės iniciatyvos, dėl kurios jos tampa privalomos.

75 Atsižvelgiant į šią nuorodą į ACM studiją, *de facto* situacija, kuria rėmėsi Komisija, teisiškai pakankamai apibrėžta ginčijamame sprendime. Kalbant apie rinkos dalį, susijusią su šia situacija, reikia priminti, kad turint omenyje ribotus Komisijos įgaliojimus atlikti tyrimą vykstant Direktyvos 2004/17 30 straipsnyje numatytai procedūrai ir tai, kad įrodinėjimo pareiga tenka ieškovei (žr. šio sprendimo 40 ir 41 punktus), negalima reikalauti, kad Komisija vertintų ne tik ieškovės prašyme padarytas išvadas. Šiuo klausimu taip pat reikia pažymėti, kad iš ginčijamo sprendimo 16 konstatuojamosios dalies matyti, jog Austrijos valdžios institucijos negalėjo pateikti papildomos informacijos, reikalingos ieškovės teiginiams pagrįsti (žr. šio sprendimo 50 punktą). Kiek tai susiję su šios *de facto* situacijos pasekmėmis atitinkamos rinkos apibrėžimui, iš ginčijamo sprendimo 30 konstatuojamosios dalies, kurioje Komisija atitinkamą prekių rinką apibrėžė remdamasi, be kita ko, to sprendimo 19 konstatuojamojoje dalyje paminėta informacija, matyti, kad šis aspektas yra aplinkybė, į kurią Komisija atsižvelgė apibrėždama atitinkamą rinką. Be to, nėra pagrindo teigti, kad tarp numatytų atitinkamos rinkos apibrėžimo kriterijų (žr. šio sprendimo 56 ir 57 punktus) nėra atsižvelgimo į *de facto* situaciją. Galiausiai, kiek ieškovė teigia, kad toks atsižvelgimas neatitinka ankstesnių Komisijos sprendimų, ieškovė ne tik nepateikia jokios informacijos apie Komisijos sprendimus, kurie galėtų

pagrįsti jos teiginius, bet ir nenurodo jokių argumentų, patvirtinančių, kad nagrinėjamu atveju Komisija buvo saistoma ankstesniuose jos sprendimuose nustatytos praktikos. Taigi šiems argumentams negalima pritarti.

76 Todėl antrąją dalį reikia atmesti.

Dėl trečiosios dalies, siejamos su MH testo ir sukrėtimo analizėje pateiktų duomenų, susijusių su kiekių ir kainų pokyčiais, klaidingu aiškinimu, taip pat su pareigos motyvuoti pažeidimu

77 Šią dalį sudaro du kaltinimai. Pirmasis susijęs su MH testo vertinimu, kurį ieškovė pateikė grįsdama savo prašymą. Antrasis kaltinimas siejamas su ieškovės pateiktų duomenų apie kiekių ir kainų pokyčius, išplaukiančių iš sukrėtimo analizės, klaidingu aiškinimu.

– Dėl pirmojo kaltinimo, siejamo su MH testo klaidingu aiškinimu ir pareigos motyvuoti pažeidimu

78 Ieškovė tvirtina, kad ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamojoje dalyje Komisija, pirma, klaidingai aiškino MH testą, kurį ji atliko dėl nacionalinio lygmens adresuotų B2X laiškų rinkos ir kuris parodo, kad platinimas paštu ir platinimas elektroniniu būdu priklauso tai pačiai rinkai, ir, antra, pažeidė pareigą motyvuoti.

79 Iš bylos medžiagos matyti, kad apklausa, apimanti MH testą, kuris yra ACM studijos dalis, buvo atlikta 451 įmonėje ir ją vykdant buvo pateikti dviejų skirtingų tipų klausimai. Pirma, tam tikrais tiesioginiais klausimais įmonių buvo teiraujamasi apie jų komercinio pašto tvarkymo praktiką. Pagrindinis klausimas buvo tas, ar šios įmonės siųstų savo elektroninius laiškus, jei popierinio laiško siuntimo kaina padidėtų nuo 62 iki 65,1 cento. Įmonės turėjo pasirinkti vieną iš septynių skirtingų atsakymų: pasikeitimų nebūtų, būtų didelių pasikeitimų arba pasikeitimai turėtų įtakos 10, 20, 30, 50 ar 75 % visų laiškų. Antra, buvo pateikti netiesioginiai klausimai, tiesiogiai nesusiję su reakcija į kainų padidėjimą. Įmonės turėjo nurodyti, kurią iš dviejų skirtingų paslaugų, pasižyminčių tam tikromis savybėmis, pasirinktų.

80 Ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamoje dalyje Komisija nurodė:

„Pareiškėjas atliko [MH testo] analizę, remdamasis tyrimo duomenimis, surinktais iš 451 įmonės Austrijoje. Tyrimas apėmė netiesioginių klausimų klausimyną, kuriuo, pasitelkus jungtinės analizės metodus, siekta išsiaiškinti, ar pirmenybė teikiama popieriniam, ar elektroniniam paštui. Iš rezultatų matyti, kad pašto mokestį padidinus 5 % poreikis siųsti laiškus sumažėtų [*konfidencialu*] %. Nors rezultatai rodytų, kad ir popierinis, ir elektroninis paštas priklauso tai pačiai atitinkamai rinkai, tam tikri techniniai apklausos modelio aspektai verčia abejoti rezultatų teisėtumu. Pavyzdžiui, ypatybės prekėms apibūdinti yra parinktos taip, kad elektroninės ryšio priemonės atrodytų palankiau. Neatrodo, kad tokios prieštaringos prielaidos būtų naudojamos atitinkamoje ekonominėje literatūroje, kurioje taikomas jungtinės analizės metodas, o jų poveikio prognozuojamam sumažėjimui [*konfidencialu*] % išmatuoti neįmanoma.“

81 Pirma, ieškovė teigia, kad Komisija pažeidė savo pareigą motyvuoti, nes nenurodė, kodėl, jos manymu, elektroninės ryšio priemonės buvo pristatytos palankiau ir kokios buvo ekonominėje literatūroje nurodytos prieštaringos prielaidos.

82 Šiuo klausimu, kalbant apie ginčijamo sprendimo motyvus, kuriais remdamasi Komisija konstatavo tam tikrą elektroninių ryšio priemonių palankų pristatymą, reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, jog, pavyzdžiui, ji tokią išvadą padarė būtent dėl to, kaip buvo pasirinktos visos prekę apibrėžiančios savybės. Kiek tai susiję su prieštaringomis prielaidomis, iš ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamosios dalies matyti, kad kalbama apie prielaidas, minėtas nagrinėjamame tyrime, o ne nurodytas ekonominėje literatūroje.

83 Iš tiesų galima apgailestauti dėl Komisijos kritikos, susijusios su MH testo rezultatais, tikslumo stokos ginčijamame sprendime. Atsižvelgiant į ginčijamo sprendimo priėmimo aplinkybes, visų pirma nustatytą terminą priimti galutinį sprendimą (žr. šio sprendimo 40 punktą), matyti, kad nagrinėjamu atveju Komisija pakankamai įvykdė savo pareigą motyvuoti ginčijamą sprendimą pagal šio sprendimo 20 ir 46 punktuose išdėstytus teismo praktikos reikalavimus. Šiuo klausimu reikalavimas išsamiai apibūdinti kritiką dėl kiekvienos nagrinėjamoje apklausoje pasirinktos savybės ar dėl kiekvienos jame minėtos prieštaringos prielaidos būtų per didelis. Tai taikoma ypač tuomet, kai ieškovas buvo glaudžiai susijęs su administracine procedūra (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 10 d. Sprendimo *Bertelsmann ir Sony Corporation of America / Impala*, C-413/06 P, Rink., EU:C:2008:392, 179 ir 180 punktus ir nurodytą teismo praktiką). Iš bylos medžiagos matyti, kad 2013 m. gruodžio 2 d. pateikęs klausimynus, kuriais buvo grindžiama nagrinėjama apklausa, ieškovės įdarbintas už šią apklausą atsakingas ekspertas 2014 m. kovo 6 d. susitiko su Komisijos tarnybomis. Kitą dieną Komisija šiam ekspertui atsiuntė sprendimo projektą ir su juo dėl šio projekto tarėsi per 2014 m. kovo 28 d. susitikimą. Sprendimo projekte, kuris buvo nagrinėjamas per 2014 m. kovo 28 d. susitikimą ir kurį Komisija pateikė po to, kai Bendrasis Teismas pritaikė proceso organizavimo priemones (žr. šio sprendimo 12 punktą), jau buvo ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamosios dalies tekstas.

84 Be to, reikia konstatuoti, kad Komisijos kritika tiek dėl prekes apibūdinančių savybių pasirinkimo, tiek dėl prieštaringų prielaidų yra susijusi su nagrinėjamos apklausos dalimi, susijusia su netiesioginiais klausimais. Tai, kad ieškinyje ieškovė teigė, jog ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamojoje dalyje Komisija analizavo tik netiesioginius klausimus, o ne tiesioginius, yra papildomas požymis, leidžiantis konstatuoti, kad ieškovė žinojo Komisijos motyvus.

85 Antra, ieškovė kaltina Komisiją tuo, kad ši klaidingai aiškino MH testą ir nepateikė ekspertizės ar tyrimų ataskaitų, galinčių paneigti jos apklausas. Anot ieškovės, nors MH testas apima tiesioginius ir netiesioginius klausimus, Komisija nenagrinėjo klientams pateiktų tiesioginių klausimų, kurie atlieka svarbų vaidmenį. Pateikdama nuorodą į Komisijos praktiką ir į Pranešimą dėl rinkos apibrėžimo ieškovė tvirtina, kad Komisijai atitinkamų įmonių perduotas rinkodaros studijas ši institucija paprastai naudoja kaip rinkos apibrėžimo įrodymą, o šiuo atveju ji to nepadarė. Klientų apklausos pateikiant tiesioginį klausimą rezultatai rodo, kad [*konfidencialu*] % apklaustų įmonių minimaliai pakėlus kainas visiškai ar iš dalies pakeistų paštu siunčiamus laiškus elektroniniais ir kad [*konfidencialu*] % apklaustų įmonių toliau siųstų laiškus paštu. Šie rezultatai atitinka kitos studijos, atliktos 2012 m. Austrijoje, rezultatus. Be to, remiantis ieškovės turimais duomenimis, net jeigu kainos liktų nepakitusios, [*konfidencialu*] % apklaustų įmonių ketino ateityje sąskaitas faktūras siųsti elektroniniu būdu. Komisija neatsižvelgė į tai, kad Jungtinėje Karalystėje ir Vokietijoje taip pat buvo ketinama pakeisti pašto paslaugas elektroninėmis paslaugomis, jei padidėtų siuntimo paštu kaina, kaip matyti iš duomenų, surinktų Jungtinės Karalystės pašto reguliavimo institucijos ir 2009 m. bendrovės *WIK-Consult* studijoje „Nachfrage nach Postdienstleistungen von Geschäftskunden“ („Pašto paslaugų paklausa verslo klientams“) (toliau – 2009 m. WIK studija). Dėl Komisijos kaltinimų, susijusių su netiesioginiais klausimais, ieškovė teigia, kad šie klausimai buvo pateikti pagal pripažintą apklausos metodą, siekiant geriau išanalizuoti situaciją. Remiantis Pranešimu dėl rinkos apibrėžimo, visos prekės, kurias vartotojas laiko tarpusavyje pakeičiamomis, buvo įtrauktos į klientų apklausą, taigi elektroninės ryšio priemonės nebuvo pristatytos palankiau.

86 Iš pradžių reikia priminti (žr. šio sprendimo 38–41 punktus), kad, viena vertus, apibrėždama atitinkamą rinką Komisija turi didelę diskreciją, o Sąjungos teismas gali atlikti tik ribotą jos kontrolę ir kad, kita vertus, įrodinėjimo pareiga, siekiant apibrėžti atitinkamą rinką, tenka ieškovei.

87 Pirma, reikia pažymėti, kad, priešingai, nei teigia ieškovė, Komisija neginčija to, jog MH testas gali būti naudojamas nagrinėjant prekių ar paslaugų tarpusavio pakeičiamumą. Komisija pažymėjo taikiusi Pranešime dėl rinkos apibrėžimo numatytą rinkos apibrėžimo metodą (žr. šio sprendimo 33 punktą). Neginčytina, kad MH testas iš principo yra vienas iš tame pranešime numatytų metodų. Remiantis minėto pranešimo 15 punktu, vienu iš būdų nustatyti prekes, kurias vartotojas laiko pakeičiamomis, galima laikyti spekuliatyvinį, kai numatomas tariamas nedidelis ilgalaikis santykinių kainų pakitimas ir

įvertinama galima klientų reakcija į tokį kainų padidinimą. Iš šio pranešimo 17 punkto matyti, kad reikia atsakyti į klausimą, ar dėl tariamo nedidelio (5–10 %), bet nuolatinio prekių santykinių kainų didėjimo nagrinėjamose teritorijose šalių klientai ims pirkti lengvai prieinamus pakaitalus ar pirks iš kitur esančių tiekėjų. Jei pakeičiamumas pakankamas, kad nevertėtų didinti kainų, nes sumažėtų pardavimas, papildomi pakaitalai ir teritorijos įtraukiami į atitinkamos rinkos apibrėžimą. Remiantis minėto pranešimo 39–41 punktais, kokybės testai, pagrįsti įvairiais ekonometriniais ir statistiniais požiūriais (pavyzdžiui, prekės paklausos lankstumo vertinimas, klientų ir konkurentų apklausos ar šalių pateiktos rinkos studijos), gali būti svarbūs veiksniai vertinant dviejų prekių tarpusavio pakeičiamumą dėl paklausos.

88 Šiuo klausimu reikia priminti, kad iš Sprendimo 2005/15 7 išnašos matyti, jog apibrėždama atitinkamą rinką Komisija atsižvelgia tik į tas prekes, kurios gali lengvai pakeisti konkrečias prekes. Lengvai pakeičiamos prekės yra tokios, kurias vartotojai rinktųsi reaguodami į nedidelį, bet reikšmingą konkrečios prekės kainos padidėjimą (pavyzdžiui, 5 %). Remiantis šia išnaša, matyti, kad tai leidžia Komisijai įvertinti konkurencijos būklę atitinkamoje rinkoje, kurią sudaro visos prekės, kurias konkrečios prekės vartotojai lengvai pradėtų rinktis. Vis dėlto pagal minėtą išnašą tai nereiškia, kad Komisija neatsižvelgia į susijusių ūkio subjektų konkurencinio elgesio suvaržymus, kuriuos lemia netobulų pakaitalų, t. y. tų, kurių vartotojai nesirinktų reaguodami į nedidelį, bet reikšmingą konkrečios prekės kainos padidėjimą (pavyzdžiui, 5 %), egzistavimas. Į šiuos padarinius atsižvelgiama apibrėžus rinką ir nustačius rinkos dalis.

89 Antra, kalbant apie ieškovės argumentus, kad Komisija nepateikė ekspertizės ar apklausų ataskaitų, galinčių paneigti jos surinktą informaciją, pakanka priminti, kad pareiga įrodyti, jog įvykdytos Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos, tenka pareiškėjui ir atitinkamai valstybei narei (žr. šio sprendimo 41 punktą). Taigi Komisija neturi pati rengti studijų.

90 Trečia, taip pat reikia atmesti ieškovės argumentus, kad Komisija neišnagrinėjo tiesioginių apklausos klausimų. Tai, kad ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, jog nagrinėjama apklausa apėmė visus netiesioginius klausimus, ir kaip pavyzdį aiškiai paminėjo tik kritiką, susijusią su tuo, kaip buvo suprantami netiesioginiai apklausos klausimai, nereiškia, kad ji neatliko tiesioginių apklausos klausimų analizės. Viena vertus, žodis „apėmė“ reiškia, kad ši apklausa, be netiesioginių klausimų, galėjo apimti ir kitus klausimus; beje, Komisija ieškovės įgalioto eksperto aiškiai prašė atlikti šią apklausą, o joje naudojamame klausimyne buvo tiesioginių ir netiesioginių klausimų. Kita vertus, ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamojoje dalyje kritikuojami tam tikri paties apklausos modelio techniniai aspektai, todėl negalima daryti išvados, kad ši kritika skirta tik apklausos daliai, susijusiai su netiesioginiais jos klausimais.

91 Ketvirta, ieškovė tvirtina, kad Komisija klaidingai įvertino rezultatus, gautus atsakius į atliekant nagrinėjamą apklausą užduotą pagrindinį tiesioginį klausimą, kuriuo apklausiamų įmonių prašyta nurodyti, ar jos siųstų savo laiškus elektroniniu būdu, jei popierinio laiško siuntimo kaina padidėtų nuo 62 iki 65,1 cento.

92 Kaip jau buvo konstatuota (žr. šio sprendimo 79 punktą), atsakydamos į šį klausimą įmonės turėjo pasirinkti vieną iš septynių skirtingų atsakymų: pasikeitimų nebūtų, būtų didelių pasikeitimų arba pasikeitimai turėtų įtakos 10, 20, 30, 50 ar 75 % visų laiškų. Ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamojoje dalyje Komisija šiuo klausimu tik pažymėjo, kad net jeigu nagrinėjamos apklausos rezultatai rodo, kad popierinis paštas ir elektroninis paštas priklauso tai pačiai atitinkamai rinkai, tam tikri apklausos modelio techniniai aspektai verčia abejoti rezultatų teisėtumu. Atsiliepime į ieškinį Komisija pažymėjo, kad dėl to, jog apklaustos įmonės turėjo, jei ketino pereiti nuo platinimo paštu prie platinimo elektroniniu būdu, nurodyti bent 10 % savo pašto dalį, galėjo būti pervertintas polinkio pakeisti siuntimo būdą padidėjus kainai mastas. Be to, savo atsiliepime į ieškinį Komisija pridūrė, kad visoje apklausoje buvo labai iškraipytas apklaustų įmonių dydis, palyginti su įmonių dydžio pasiskirstymu Austrijos ekonomikoje.

93 Pirma, atsakydama į Komisijos kritiką, susijusią su tuo, kad galimybė pasirinkti mažiausią 10 % pašto dalį galėjo lemti pervertinimą, ieškovė atsikerta, kad procentinės dalies pasirinkimas apklausoje buvo susietas su siunčiamo pašto mastu, o šis buvo susijęs su rinkos sąlygomis. Anot ieškovės, klientai, kurie pasirenka laiškus siųsti elektroniniu būdu, taip siunčia ne vieną laišką, o konkrečią savo laiškų procentinę dalį. Be to, iš ACM studijos rezultatų matyti, kad [*konfidencialu*] % apklaustų įmonių per mėnesį siunčia nuo 100 iki 1 000 laiškų, įskaitant sąskaitas faktūras. Taigi ši 5 % laiškų dalis reiškia tik 5–50 laiškų per mėnesį. Vadinasi, 10 % dalis reiškia mažiausiai 10–100 laiškų ir geriau atspindi rinkos sąlygas. Be to, remiantis kitų MH testo studijų, parengtų Jungtinėje Karalystėje ir Vokietijoje, rezultatais, kainos didėjimo atveju buvo galima pastebėti didelį polinkį keisti siuntimo būdą. Anot ieškovės, mažiausios 10 % ribos pasirinkimas jau buvo atsargus sprendimas. Ieškovė tvirtina, kad jei ji būtų leidusi pasirinkti minimalią 5 % pertvarkymo ribą, polinkis rinktis platinimą elektroniniu būdu būtų buvęs netgi didesnis. Galiausiai apklausos rezultatai buvo analizuojami atsižvelgiant ne į siunčiamų laiškų mastą, o į apklaustų įmonių skaičių. Jei būtų atsižvelgta į siunčiamų laiškų mastą, siuntimo paštu mažėjimas esant hipotetiniam 5 % kainos padidėjimui būtų buvęs netgi didesnis.

94 Vis dėlto šie argumentai neįrodo, jog ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamojoje dalyje pateiktas Komisijos vertinimas, kad tam tikri techniniai apklausos modelio aspektai verčia abejoti rezultatų teisėtumu, yra klaidingas.

95 Kaip teigia Komisija, nuoroda į laiškų, kuriuos siunčia apklaustos įmonės, skaičių nepagrindžia ieškovės teiginio, kad minimali 10 % dalis geriau atspindėjo rinkos realijas, juo labiau kad iš ACM studijos 3.4.1 punkto matyti, jog [*konfidencialu*] % apklaustų įmonių siuntė 1 000 ar daugiau laiškų per mėnesį, t. y. [*konfidencialu*] % – nuo 1 000 iki 2 499 laiškų, [*konfidencialu*] % – nuo 2 500 iki 4 999 laiškų, [*konfidencialu*] % – nuo 5 000 iki 9 999 laiškų ir [*konfidencialu*] % – daugiau kaip 10 000 laiškų. Kiek tai susiję su Jungtinėje Karalystėje ir Vokietijoje parengtų studijų rezultatais, kaip teigia Komisija, jos ne tik nesusijusios su Austrijos rinka, taigi, priešingai, nei teigia ieškovė, nereikšmingos apibrėžiant atitinkamą rinką, o iš ACM studijos 3.4.1 punkto taip pat matyti, kad šiose studijose buvo nagrinėjamas klausimas, ar atitinkamos įmonės buvo visiškai ar veikiau pasirengusios pereiti prie siuntimo elektroniniu būdu, jei būtų padidinta kaina, taigi jos nesusijusios su tokio pakeitimo masto klausimu. Be to, iš Vokietijoje parengtos studijos, t. y. 2009 m. WIK studijos, matyti, kad ją rengiant atliktos apklausos rezultatai buvo aiškinami taip, kad, padidinus popierinių laiškų siuntimo kainą, įmonės labiau linkusios pakeisti paslaugų teikėją, o ne daugiau laiškų siųsti elektroniniu būdu.

96 Kiek ieškovė teigia, kad jei ji būtų leidusi pasirinkti minimalią 5 % pertvarkymo ribą, polinkis rinktis platinimą elektroniniu būdu būtų buvęs netgi didesnis, reikia konstatuoti, jog šis argumentas neturi pagrindo, taigi turi būti atmestas kaip nepagrįstas. Be to, reikia pažymėti, kad net darant prielaidą, jog šis argumentas būtų pagrįstas, iš bylos medžiagos negalima suprasti, kokį lygį šis polinkis galėjo pasiekti. Tas pats pasakytina apie ieškovės argumentą, kad platinimo paštu sumažėjimas būtų dar didesnis, jei apklausos rezultatai būtų analizuojami atsižvelgiant į siunčiamų laiškų mastą.

97 Antra, atsakydama į Komisijos kritiką, kad visoje apklausoje buvo didelių iškraipymų, susijusių su apklaustų įmonių dydžiu, palyginti su įmonių dydžio pasiskirstymu Austrijos ekonomikoje, ieškovė atsikerta, jog apklaustos įmonės reprezentavo realias rinkos sąlygas ir siunčiamo pašto mastą laiškų platinimo rinkoje. Ji pabrėžia, kad iš ACM studijos matyti, jog paštą daugiausia siunčia didelės įmonės, o mažos įmonės jo siunčia mažiau. Anot ieškovės, jei apklausa būtų atlikta atsižvelgiant į įmonių dydžio pasiskirstymą ekonomikoje, tai dar labiau iškraipytų realią padėtį rinkoje. Ieškovė turi 5 641 verslo klientą, o 160 iš jų per metus išsiunčia laiškų, kurie sudaro [*konfidencialu*] % viso siunčiamo pašto kiekio. Turint omenyje realias rinkos sąlygas, teisinga apklausti įmones, kurios siunčia atitinkamą kiekį laiškų, o ne tas, kurios neatlieka jokio vaidmens rinkoje. Iš 160 ieškovės pagrindinių verslo klientų apklausoje dalyvavo iš viso 57, o tai sudaro [*konfidencialu*] % visų šių jos verslo klientų siunčiamo pašto. Be to, ieškovė į apklausą įtraukė mažas įmones, siunčiančias mažiau kaip 100 laiškų per mėnesį, kurios siuntė tik [*konfidencialu*] % pašto kiekio, o tai sudarė 8,4 %, nes jos duomenų bazė neapima pašto siuntėjų, kurie laiškus patys pristato į pašto skyrių. Taigi apklausa visapusiškai atspindi rinkos sąlygas. Be to, ieškovė teigia, kad didelės įmonės gali būti labiau linkusios laiškus siųsti elektroniniu

būdu. Vis dėlto, anot jos, net jeigu tik nedaug didelių jos verslo klientų laiškus imtųsi siųsti elektroniniu būdu, tai galėtų lemti tinklo infrastruktūros išlaidas, o tai galbūt turėtų įtakos likusiems siuntėjams, nes jie taip pat galėtų būti priversti imtis platinti elektroniniu būdu.

98 Šie argumentai neįrodo, jog ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamojoje dalyje pateiktas Komisijos vertinimas, kad tam tikri techniniai apklausos modelio aspektai verčia abejoti rezultatų teisėtumu, yra klaidingas.

99 Kadangi ieškovei priklausė apie [*konfidencialu*] % nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, rinkos dalis ir tai neginčytina, reikia konstatuoti, kad beveik visos Austrijos įmonės buvo ieškovės klientės. Kaip teigia Komisija, kadangi, pačios ieškovės manymu, tikėtina, kad tam tikro dydžio įmonės yra labiau linkusios pakeisti siuntimą į elektroninį, tai, kad apklausoje didžiausias dėmesys skiriamas didelėms įmonėms, kelia pavojų, jog apklausa tinkamai neatspindės mažų ir vidutinių įmonių, kurios yra klientės, norų. Kiek tai šiuo aspektu susiję su ieškovės teiginiu, kad net jeigu tik nedaug didelių jos verslo klientų laiškus imtųsi siųsti elektroniniu būdu, tai galėtų lemti tinklo infrastruktūros išlaidas, o tai galbūt turėtų įtakos likusiems siuntėjams, jis turi būti atmestas kaip nepagrįstas. Pati ieškovė nurodo, kad jos kainos yra griežtai reguliuojamos, dėl to kainas galima padidinti tik turint reguliavimo institucijos leidimą.

100 Be to, kaip teigia Komisija, net darant prielaidą, kad apklaustų įmonių siunčiamo pašto kiekis yra tinkamas kriterijus, neatrodo, kad apklausiant įmones buvo atsižvelgta į dydžio santykius. Iš Komisijos pateiktos Austrijos statistikos matyti, kad 2011 m. Austrijoje buvo apie 311 000 įmonių. Kaip jau konstatuota (žr. šio sprendimo 99 punktą), beveik visos šios įmonės buvo ieškovės klientės. Turint omenyje tai, kas pasakyta, ieškovė negali, nepateikdama šiuo klausimu jokių paaiškinimų, teigti, kad atsižvelgus į 5 641 klientą, įrašytą į jos registrą, buvo užtikrintas reprezentatyvus apklaustų įmonių pasirinkimas atsižvelgiant į siunčiamo pašto kiekį. Atvirkščiai, pasirinkus vien įmones, įrašytas į ieškovės verslo klientų registrą, daugiau reikšmės gali būti suteikta įmonėms, siunčiančioms daug laiškų, nes galima manyti, jog mažai laiškų siunčiančios įmonės yra mažiau suinteresuotos būti įrašytos į šį registrą. Be to, nors iš ACM studijos 3.4.1 punkto matyti, kad [*konfidencialu*] % apklaustų įmonių siuntė daugiau kaip 10 000 laiškų per mėnesį, dublike ieškovė pažymėjo, kad tik [*konfidencialu*] % iš 5 641 kliento siuntė tokį kiekį. Beje, didelėms įmonėms, esančioms tarp 451 per apklausą apklaustos įmonės, taip pat sudarytos palankesnės sąlygos, nes, anot ieškovės, iš 160 į jos klientų registrą įrašytų didelių įmonių apklausoje dalyvavo 57, taigi iš likusios 5 481 įmonės joje dalyvavo tik 394. Kaip teigia Komisija, ieškovė, priešingai, nei teigė, taip pat neįrodė, kad apklaustų mažų įmonių, siunčiančių mažiau kaip 100 laiškų per mėnesį, skaičius buvo neproporcingai didelis. Nors, anot ieškovės, [*konfidencialu*] % nuo 5 461 į jos registrą įrašytų klientų buvo mažos įmonės, nagrinėjamoje apklausoje šis segmentas sudarė tik [*konfidencialu*] % apklaustų įmonių.

101 Kiek ieškovė šiuo klausimu teigia, kad MH testo rezultatai atitinka kitos studijos, atliktos 2012 m. dėl Austrijos, rezultatus, kadangi ši aplinkybė neįrodyta, nes ta studija nebuvo pateikta, šį argumentą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

102 Penkta, ieškovė tvirtina, kad iš atliktos apklausos matyti, jog [*konfidencialu*] % jos klientų planavo ateityje, net jeigu kainos liktų nepakitusios, savo laiškų platinimą paštu pakeisti platinimu elektroniniu būdu. Šis argumentas turi būti atmestas. Reikia pažymėti, kad toks rezultatas, kuris dar ir labai bendras, turėjo tokių pačių techninių trūkumų kaip ir rezultatai, gauti atsakant į pagrindinį tiesioginį klausimą, susijusį su MH testu.

103 Šešta, ieškovė teigia, kad netiesioginiai klausimai buvo pateikti pagal pripažintą apklausos metodą, siekiant geriau išanalizuoti situaciją. Remiantis Pranešimu dėl rinkos apibrėžimo, visos prekės, kurias vartotojas laiko pakeičiamomis, buvo įtrauktos į klientų apklausą, taigi elektroninės ryšio priemonės nebuvo pristatytos palankiau.

104 Kaip jau konstatuota (žr. šio sprendimo 79 punktą), iš bylos medžiagos matyti, kad apklausa, kurioje buvo naudojamas MH testas, taip pat apėmė netiesioginius klausimus. Atsakydamos į šiuos klausimus, kurie nebuvo tiesiogiai susiję su įmonių reakcija į kainų padidėjimą, įmonės turėjo nurodyti, kokią iš dviejų skirtingų paslaugų, pasižyminčių tam tikromis savybėmis, pasirinktų. Ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamojoje dalyje Komisija šiuo klausimu pažymėjo, kad net jeigu nagrinėjamos apklausos rezultatai rodo, jog popierinis paštas ir elektroninis paštas priklauso tai pačiai atitinkamai rinkai, tam tikri apklausos modelio techniniai aspektai verčia abejoti rezultatų teisėtumu. Anot jos, pavyzdžiui, ypatybių produktams apibūdinti visuma yra parinkta taip, kad elektroninės ryšio priemonės atrodytų palankiau. Atsiliepime į ieškinį Komisija nurodė, kad klientams užduoti netiesioginiai klausimai buvo pateikti „paketais“, apimančiais ne tik pasirinkimą, ar platinti elektroniniu būdu, ar paštu, bet ir subjektyvius aspektus, reikalaujančius įvertinimo, pavyzdžiui, susijusio su aplinkos apsauga, teisiniais reikalavimais ar saugumu. Toks apklausos būdas kelia pavojų, kad apklausiama įmonė iš tikrųjų bus priversta nurodyti tam tikrą prioritetą. Be to, akivaizdu, kad visi šie vertinimo elementai buvo suformuluoti taip, kad elektroninis platinimo būdas atrodytų palankiau.

105 Ieškovė nesutinka su tokiu požiūriu ir teigia, kad įvairiose studijose, minėtose ACM studijos 2.3.2 punkte, nustatyta, jog priimdami sprendimą siuntėjai pirmenybę teikia ne tik kainai, bet ir kitiems veiksniams. Remiantis šių studijų rezultatais, aplinkybės, susijusios su aplinka, saugumu ir teisiniais reikalavimais, yra empiriniu būdu įrodyti prioritetai. Šių prioritetų įtraukimas į apklausą atitinka įprastą ir mokslo pripažintą metodą. Anot ieškovės, atliekant apklausą buvo proporcingai atsižvelgta į įvairius siuntėjo prioritetus.

106 Šie argumentai neįrodo, kad Komisija klaidingai įvertino apklausos metodo techninius aspektus. Neatrodo, kad Komisija suklydo darydama išvadą, jog netiesioginių klausimų pateikimas „paketais“, apimančiais ne tik platinimo elektroniniu būdu ir platinimo paštu pasirinkimą, bet ir subjektyvius aspektus, reikalaujančius įvertinimo, galėjo lemti apklausos rezultatų klastojimą. Kaip teigia Komisija, atsižvelgimas į tokius subjektyvius aspektus galėjo sukliudyti apklaustoms įmonėms išreikšti tikrą platinimui elektroniniu būdu ar platinimui paštu teikiamą pirmenybę. Nors kitose studijose, minimose ACM studijos 2.3.2 punkte, tarp platinimo elektroniniu būdu palankaus vertinimo aspektų nurodyti ir kiti įmonių prioritetai, vis dėlto, kaip Komisija konstatavo ginčijamo sprendimo 20 konstatuojamojoje dalyje, iš ACM studijos nematyti, kad šie įvairūs prioritetai tokiu pačiu būdu jau buvo naudojami reikšmingoje ekonominėje literatūroje, kurioje taikomas jungtinės analizės metodas. Be to, vien tvirtindama, kad ACM studijoje buvo tolygiai atsižvelgta į įvairius šiuos prioritetus, ieškovė neįrodė, kad taip buvo iš tikrųjų.

107 Taigi pirmasis kaltinimas turi būti atmestas.

– Dėl antrojo kaltinimo, siejamo su duomenų apie kiekių ir kainų pokyčius, išplaukiančių iš sukrėtimo analizės, klaidingu aiškinimu

108 Ieškovė tvirtina, kad ginčijamo sprendimo 21 konstatuojamojoje dalyje Komisija klaidingai konstatavo, jog duomenys apie kiekių ir kainų pokyčius, išplaukiantys iš ieškovės pateiktos sukrėtimo analizės, neleidžia teigti, kad platinimas elektroniniu būdu ir platinimas paštu yra realūs vienas kito pakaitalai. Sukrėtimo analizėje buvo nagrinėjamas paklausos sumažėjimas, įvykus „sukrėtimui“, kai 2011 m. gegužės mėn. ieškovė, gavusi reguliuotojo leidimą, padidino kainas. Anot ieškovės, paklausos lankstumas, kuris, kaip matyti iš MH testo, padidinus kainas 5 % siekia [*konfidencialu*] %, yra toks pat kaip lankstumas, kurį lėmė kainų padidinimas 2011 m. gegužės mėn. ir kuris buvo [*konfidencialu*] % ar [*konfidencialu*] %, priklausomai nuo pasirinkto paslaugos tipo.

109 Ginčijamo sprendimo 21 konstatuojamoje dalyje Komisija nurodė:

„Pareiškėjas taip pat pateikė kiekio ir kainų raidos grafikus, iš kurių matyti, kad kiekio jautrumas kainoms yra kur kas mažesnis už tą, kuris buvo pateiktas tyrimo analizės ataskaitoje. Siekiant išsiaiškinti šį akivaizdų prieštaravimą, pareiškėjo paprašyta pateikti realius duomenis, pagal kuriuos sudaryti grafikai ir kiekybiškai įvertintas paklausos jautrumas. Naudojant realius duomenis pareiškėjo apskaičiuotas paklausos jautrumas svyravo nuo [*konfidencialu*] % iki [*konfidencialu*] %, priklausomai nuo taikyto metodo. Vis dėlto pareiškėjas netaikė tipinės ekonometrinės analizės, kad gautų tuos rezultatus. Mūsų tarnybos atliko atskirą analizę, naudodamos tuos pačius duomenis ir taikydamos ekonominėje literatūroje pateikiamus standartinius ekonometrinius paklausos įvertinimo metodus, iš kurios preliminarių rezultatų matyti, kad kiekio jautrumas kainų pokyčiams galėtų būti vos 3,1 %.“

110 Išnašoje, įterptoje į ginčijamo sprendimo 21 konstatuojamosios dalies ketvirtą sakinį, nurodyta:

„Paklausos analizėje kaina paprastai laikoma endogeniniu kintamuoju. Endogeniškumas turi būti kontroliuojamas atsižvelgiant į susijusį kiekio jautrumą kainoms, kad jį būtų galima laikyti objektyviu lankstumo įvertinimu. Pareiškėjas tokios endogeniškumo kontrolės neatliko ir tinkamai nepagrindė kainų egzogeniškumo, be pagrindo darydamas prielaidą, kad kainos yra egzogeniškos.“

111 Konkrečiau kalbant, ieškovė teigia, kad Komisija taip pat naudoja sukrėtimų analizę kaip rinkų apibrėžimo įrodymą. Anot ieškovės, nėra aiškaus prieštaravimo, susijusio su apklausos, atliktos rengiant ACM studiją, rezultatais. Atlikdama sukrėtimo analizę ji dėl praktinių ir techninių priežasčių, susijusių su apyvartai taikomu mokesčiu, darė skirtumą tarp standartinių laiškų, pristatomų į didelį skyrių, kuriuos apima universaliosios paslaugos pareiga, ir laiškų, tiesiogiai pristatomų į rūšiavimo centrą, kurių neapima universaliosios paslaugos pareiga ir kuriems taikomas PVM. Dėl 2011 m. gegužės mėn. ji apskaičiavo [*konfidencialu*] % paklausos lankstumą kainai padidėjus 1 %, kiek tai susiję su standartiniais laiškais, kurių neapima universaliosios paslaugos pareiga, ir [*konfidencialu*] % paklausos lankstumą, kiek tai susiję su laiškais, kuriuos apima universaliosios paslaugos pareiga. Pagal MH testą kainai padidėjus 5 % standartinių laiškų paklausa sumažėtų atitinkamai [*konfidencialu*] % ir [*konfidencialu*] %. Taigi MH testo, pagal kurį paklausos lankstumas yra [*konfidencialu*] %, rezultatas yra įtikinamas. Anot ieškovės, sukrėtimo analizę patvirtino du panašumo patikrinimai, t. y. paprasta ekonometrinė analizė ir papildoma ekonometrinė analizė. Galiausiai ieškovė teigia, kad ekonometrinės analizės, kurias Komisija atliko remdamasi jos pateiktais duomenimis, nėra tinkamos ar pakankamos, kad būtų paneigtas ieškovės atliktų analizių patikimumas ir galimybė jas suprasti. Nors Komisijos pirmos analizės rezultatas yra tokio paties dydžio kaip ieškovės apskaičiuotas paklausos lankstumas, t. y. [*konfidencialu*] %, antra analizė yra klaidinga, nes joje naudojami nesusiję kintamieji ir skirtingi periodiškumo duomenys.

112 Šie argumentai neįrodo, kad Komisija vertindama padarė akivaizdžią klaidą.

113 Pirma, kalbant apie argumentą, kad Komisija taip pat naudoja sukrėtimų analizę kaip rinkų apibrėžimo įrodymą, reikia konstatuoti, jog Komisija neginčijo tokios analizės tinkamumo apibrėžiant atitinkamą rinką. Komisija nurodė taikiusi Pranešime dėl rinkos apibrėžimo numatytą rinkos apibrėžimo metodą (žr. šio sprendimo 33 punktą). Pagal to pranešimo 38 punktą viena iš aplinkybių, kurias Komisija laiko reikšmingomis vertindama dviejų prekių tarpusavio pakeičiamumą paklausos požiūriu, yra anksčiau įvykusio pakeitimo įrodymas. Pagal šį punktą kai kuriais atvejais informacijos galima gauti nagrinėjant neseniai rinkoje vykusius įvykius ar sukrėtimus, kurie pateikia faktinius dviejų prekių tarpusavio pakeičiamumo pavyzdžius. Tame punkte nurodyta, kad jei yra tokios informacijos, ji paprastai turi esminę reikšmę apibrėžiant rinką. Minėtame Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo 38 punkte nurodyta, kad jei anksčiau buvo santykinių kainų pasikeitimų (o visa kita liko taip, kaip buvo), tai paklausos kiekių pokyčiai bus svarbiausias dalykas nustatant pakeičiamumo egzistavimą.

114 Antra, argumentas, kad Komisija klaidingai konstatavo, jog ieškovės atliktos apklausos rezultatai aiškiai prieštarauja jos atliktos sukrėtimų analizės rezultatams, nes kiekių ir kainų pokyčio grafikai, panaudoti atliekant sukrėtimų analizę, parodo, kad kiekio jautrumas kainoms yra kur kas mažesnis už nurodytą nagrinėjamos apklausos analizėje, taip pat turi būti atmestas.

115 Kaip teigia Komisija, iš grafikų, kuriuos jai pateikė ieškovė, matyti, kad paklausa pradėjo mažėti 2011 m. balandžio mėn., t. y. prieš ieškovei 2011 m. gegužės mėn. padidinant kainas. Nors iš tiesų 2011 m. gegužės mėn. paklausa toliau mažėjo, vis dėlto negalima atmesti to, jog išimtinės priežastys, lėmusios sumažėjimą balandžio mėn., t. y., anot ieškovės, neatitiktis tarp tam tikrų didelių jos klientų, taip pat tam tikru būdu prisidėjo prie mažėjimo 2011 m. gegužės mėn., dėl to Komisija galėjo konstatuoti, kad kiekio jautrumas kainoms yra gerokai mažesnis už nurodytą nagrinėjamos apklausos analizėje.

116 Kita vertus, kiek Komisija teigia, kad ieškovė turėjo atsižvelgti tik į 2011 m. gegužės mėn., o ne į laikotarpį nuo 2011 m. balandžio mėn. iki birželio mėn. dėl to, kad nagrinėjamas kainų padidėjimas buvo pradėtas taikyti 2011 m. gegužės 1 d., su jos argumentais negalima sutikti. Net jeigu iš ieškovės 2011 m. vasario mėn. reklaminės medžiagos, kurią pateikė Komisija, matyti, kad visuomenė apie kainų didinimą nuo 2011 m. gegužė 1 d. buvo informuota prieš daug laiko, reikia pažymėti, jog ši aplinkybė nepaneigia ieškovės teiginio, kad jos klientai į kainos padidinimus reaguoja skirtingai.

117 Trečia, ieškovė tvirtina, kad, siekdama pagrįsti sukrėtimų analizės rezultatus, ji atliko du panašumo patikrinimus, t. y. paprastą ekonometrinę analizę ir papildomą ekonometrinę analizę. Anot jos, paprasta ekonometrinė duomenų analizė, atliekant regresinę analizę, patvirtino paklausos lankstumą, apskaičiuotą pagal standartinę formulę. Atliekant šią analizę sezoniniai padariniai, kuriuos buvo galima pastebėti pašto sektoriuje, buvo kontroliuojami taikant fiktyvų kintamąjį. Iš šios analizės išplaukia [*konfidencialu*] % lankstumas esant 5 % kainos padidėjimui. Papildomos ekonometrinės analizės rezultatas yra [*konfidencialu*] % lankstumas esant 5 % kainos padidėjimui. Ieškovė Komisijai dar pateikė standartinės teorijos, susijusios su paklausos lankstumu pašto sektoriuje, vertinimą, kuris taip pat patvirtina ieškovės apskaičiuotą lankstumą esant 1 % kainos padidėjimui. Anot ieškovės, Komisija kritikavo tik papildomą ekonometrinę analizę dėl to, kad tai nebuvo standartinė ekonometrinė analizė. Toje analizėje ieškovė atliko regresinę analizę, per kurią laiškų kiekį naudojo kaip priklausomą kintamąjį, o laiškų kainą – kaip nepriklausomą kintamąjį. Tokiu atveju atsiranda endogenezė, nes nepriklausomas kintamasis daro įtaką priklausomam kintamajam. Vis dėlto, priešingai, nei teigia Komisija, mokslinėse pašto sektoriaus studijose žinoma endogenezės problema yra pripažįstama. Daroma prielaida, kad laiškų kainos yra egzogeniškos, o tai patvirtina ieškovės pateiktos analizės. Papildomą ekonometrinę analizę patvirtina tai, kad pagal ją gaunami tokie patys rezultatai, kaip pagal kitas ieškovės analizes, įskaitant paprastą ekonometrinę analizę, kurioms, anot ieškovės, nebūdinga endogenezės problema, nes jose kaina nenaudojama kaip nepriklausomas kintamasis. Taigi, priešingai, nei teigia Komisija, nėra reikalo naudoti standartinės ekonometrinės analizės.

118 Pirma, kalbant apie argumentą, kad Komisija kritikavo tik papildomą ekonometrinę analizę dėl to, kad tai nėra standartinė ekonometrinė analizė, ir nekritikavo paprastos ekonometrinės analizės, reikia konstatuoti, jog iš ginčijamo sprendimo 21 konstatuojamosios dalies nematyti, kad Komisijos kritika dėl standartinės ekonometrinės analizės neatlikimo buvo susijusi tik su ieškovės atlikta papildoma ekonometrine analize. Toje konstatuojamojoje dalyje nusprendusi, kad nepaisant to, jog paklausos jautrumas, ieškovės apskaičiuotas naudojant tikrus duomenis, buvo nuo [*konfidencialu*] % iki [*konfidencialu*] %, priklausomai nuo to, koks naudotas metodas, ieškovė vis dėlto nenaudojo standartinės ekonometrinės analizės, kad gautų šiuos rezultatus, Komisija nedarė skirtumo tarp ieškovės atliktos paprastos ekonometrinės analizės ir papildomos ekonometrinės analizės. Iš išnašos, įterptos į ginčijamo sprendimo 21 konstatuojamosios dalies ketvirtą sakinį (žr. šio sprendimo 110 punktą), veikiau matyti, kad Komisija atmetė abi ieškovės ekonometrines analizes dėl to, jog ši neatsižvelgė į kainų endogenezės klausimą ir pakankamai neįrodė, kad kainos buvo egzogeniškos.

119 Antra, kalbant apie ieškovės argumentą, kad paprastai ekonometrinei analizei nebūdinga kainų endogenezės problema, nes joje kaina nenaudojama kaip nepriklausomas kintamasis, ir bet kuriuo atveju tai yra tinkama analizė, reikia konstatuoti, jog, kaip teigia Komisija, šia analize ieškovė siekė įrodyti paklausos jautrumą kainoms arba kiekių pokyčius dėl sukrėtimo, 2011 m. gegužės 1 d. padidėjus kainoms. Ši analizė parodo, kad, anot ieškovės, laiškų paklausos modeliavimas, taikant ekonometrijos metodą, leido apskaičiuoti paklausos sumažėjimą dėl kainos padidinimo, šį poveikį izoliuojant nuo kitų veiksnių. Šioje analizėje taip pat pateikiamas rezultatas dėl kiekio sumažėjimo padidėjus kainai. Kaip per posėdį nurodė ieškovė, duomenys, į kuriuos atsižvelgta atliekant paprastą ekonometrinę analizę, konkrečiai susiję su laikotarpiu, su kuriuo susijęs 2011 m. gegužės 1 d. atliktas kainos padidinimas. Todėl į ieškovės paprastą ekonometrinę analizę turėjo būti įtrauktas veiksnys „kaina“.

120 Trečia, kiek ieškovė teigia, kad mokslinėse pašto sektoriaus studijose žinoma endogenezės problema yra priimtina ir kad daroma prielaida, jog laiškų kainos yra egzogeniškos, ji tik nurodo jos teiginį tariamai pagrindžiančią studiją, tačiau jos nepateikia. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Komisija pateikė atitinkamą studiją apie pašto rinkos kainų lankstumą Jungtinėse Valstijose. Kaip teigia Komisija, kadangi reglamentavimas yra visiškai kitoks, šios studijos rezultatai negali būti tinkami Austrijos rinkai. Be to, iš šios studijos matyti, kad net ir dėl Amerikos pašto rinkos kainų egzogeniškumo prielaida yra laikoma klaidinga.

121 Taip pat, kiek ieškovė tvirtina pateikusi Komisijai standartinės teorijos, susijusios su paklausos lankstumu pašto sektoriuje, vertinimą, kuris irgi patvirtina jos apskaičiuotą lankstumą esant 1 % kainos padidėjimui ir nurodo tik mokslinių studijų sąrašą, tačiau jų nepateikia, ieškovė neįrodė, kad Komisija suklydo atmesdama jos ekonometrines analizes. Be to, reikia konstatuoti, kad nė viena iš šių mokslinių studijų nesusijusi su Austrijos rinka.

122 Ieškovė taip pat teigia, kad jos regresinių analizių rezultatai gali būti įvertinti taikant du kokybės kriterijus. Pirmasis yra testas t. Anot ieškovės, jei testo t rezultatas, t. y. žemutinė riba p (tikėtinumas), yra mažesnis už 0,05 arba 5 %, kintamasis laikomas statistiškai reikšmingu. Šiuo atveju ieškovės abiejų analizių visos vertės yra mažesnės už 0,05. Antrasis kokybės kriterijaus nustatymo koeficientas yra R^2. Jis parodo priklausomo kintamojo, kurį gali paaiškinti regresijos lygtis, taigi nepriklausomi kintamieji, svyravimo procentinę dalį. Kuo R^2 vertė arčiau 1, tuo didesnė nagrinėjamo įtakos veiksnio aiškinamoji galia. Kuo didesnė įtakos veiksnio aiškinamoji galia, tuo geresnė regresija. Anot ieškovės, už 0,2 didesnės žemutinės ribos yra priimtinos, už 0,4 didesnės ribos yra geras vertinimas, o už 0,5 didesnės ribos reiškia labai gerą regresijos vertinimą. Ieškovė pažymi, kad nagrinėjamu atveju šių dviejų analizių gautos puikios žemutinės ribos, t. y. pagal paprastą ekonometrinę analizę – 0,92 riba, o pagal papildomą ekonometrinę analizę – 0,88 riba.

123 Šiuo aspektu reikia konstatuoti, kad atsakydama į Bendrojo Teismo per posėdį pateiktą klausimą ieškovė pažymėjo, jog p vertės ir R^2 ribos negali išspręsti endogenezės problemos. Nei testas t, nei koeficientas R^2 nesuteikia informacijos apie įvairių regresijos analizės naudojamų veiksnių ir kiekio sumažėjimo tarpusavio priežastinį ryšį, o tai yra pagrindinis paklausos lankstumo analizės klausimas.

124 Ketvirta, ieškovė teigia, kad abiejų ekonometrinių analizių, kurias Komisija atliko naudodama jos pateiktus duomenis, rezultatai yra klaidingi. Anot ieškovės, Komisija nenurodė priežasčių, dėl kurių ji naudojo pasirinktus kintamuosius. Be to, šios regresinės analizės susijusios tik su laikotarpiu iki 2012 m. ir Komisija naudojo kitokius stebėjimo laikotarpius ir periodiškumą, o tai neatitinka jokios standartinės ekonometrinės analizės. Dėl Komisijos atliktos pirmos regresinės analizės ieškovė teigia, kad laiškų kaina paaiškina laiškų kiekį, kaip jos atliktoje papildomoje ekonometrinėje analizėje. Pirma regresinė analizė taip pat parodo, kad laiškų kiekis sumažėjo 10,15 %, o tai yra rezultatas, panašus į gautą ieškovės. Kiek tai susiję su Komisijos antra regresine analize, ši institucija atliko apskaičiavimą naudodama instrumentalius kintamuosius. Kintamuosius „siuntimo paštu kaina“ ir „didelės spartos fiksuoto ryšio linijos / abonentų ir platinimo linijos“ ji pakeitė dviem kintamaisiais „bendro vidaus produkto (BVP) pakeitimas“ ir „elektros kaina pramonės klientams“. Anot ieškovės, kad kintamasis

„siuntimo paštu kaina“ būtų instrumentas, jis turi turėti statistinį ryšį su kintamuoju „elektros kaina pramonės klientams“, tačiau taip nėra. Šio ryšio nebuvimą ilgalaikėje perspektyvoje patvirtino standartiniai bendros integracijos testai.

125 Šie argumentai neįrodo, kad ginčijamo sprendimo 22 konstatuojamojoje dalyje pateikta Komisijos išvada, jog nėra neabejotinų ir įtikinamų duomenų, leidžiančių patvirtinti, kad platinimas elektroniniu būdu ir platinimas paštu yra realūs vienas kito pakaitalai, yra klaidinga. Reikia priminti, kad pareiga įrodyti, jog įvykdytos Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos, tenka pareiškėjui ir atitinkamai valstybei narei, o Komisija turi tik ribotus įgaliojimus (žr. šio sprendimo 41 punktą). Darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju Komisija neprivalėjo pati atlikti analizių.

126 Bet kuriuo atveju reikia pažymėti, kad iš ginčijamo sprendimo 21 konstatuojamosios dalies paskutinio sakinio (žr. šio sprendimo 109 punktą) aiškiai matyti, jog Komisijos tarnyboms atlikus analizę buvo gauti tik preliminarūs rezultatai. 2014 m. balandžio 4 d. laiške ieškovei Komisija šiuo klausimu nurodė, kad jos analizės nereikia laikyti galutine Austrijos pašto rinkos analize ir kad tinkamesni metodai ar geresni duomenys galėtų lemti kitokius rezultatus. Vadinasi, išvados dėl Komisijos tarnybų atliktos analizės, pateiktos ginčijamo sprendimo 21 konstatuojamosios dalies paskutiniame sakinyje, yra papildomi motyvai, palyginti su šios konstatuojamosios dalies likusioje dalyje išdėstytais motyvais. Todėl, net darant prielaidą, kad ši analizė klaidinga, tai nereiškia, jog ginčijamame sprendime yra padaryta akivaizdi vertinimo klaida.

127 Kiek ieškovė per posėdį teigė, kad Komisija pažeidė jos teisę būti išklausytai, nes prieš priimdama ginčijamą sprendimą nesuteikė jai galimybės susipažinti su jos turima informacija ir ekonometriniais apskaičiavimais, reikia pažymėti, jog šie argumentai nepriimtini, nes, remiantis 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalimi, kuri atitinka Procedūros reglamento 84 straipsnio 1 dalį, vykstant procesui negalima remtis naujais pagrindais, nebent jie pagrindžiami teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant procesui, o taip nėra nagrinėjamu atveju. Bet kuriuo atveju tokie argumentai dar ir nepagrįsti, nes iš ieškovės paskirto eksperto 2014 m. balandžio 1 d. laiško, adresuoto Komisijai, matyti, kad, nors Komisija šiam ekspertui nesuteikė galimybės susipažinti su visa jos turima informacija, ji suteikė jam galimybę diskutuoti dėl jos ekonometrinės analizės.

128 Todėl antrąjį kaltinimą, taigi ir trečiąją dalį, reikia atmesti.

Dėl ketvirtosios dalies, siejamos su motyvų stoka dėl galimybės išlaidų padidėjimą perkelti klientams

129 Ieškovė teigia, jog ginčijamas sprendimas yra nepakankamai motyvuotas, kiek tai susiję su jo 24 konstatuojamojoje dalyje pateikta išvada, kad padidėjusias išlaidas ji galėjo perkelti savo klientams. Anot ieškovės, jos taikomos kainos yra griežtai reguliuojamos ir ji pateikė išsamių dokumentų, įrodančių, kad kainų padidinimo atveju jos klientai pradėtų naudotis alternatyviu platinimo būdu. Turint omenyje rinkos dinamiką, Komisijos išvada, kad ji užėmė dominuojančią padėtį, neturi pagrindo ir taip pat yra nepakankamai motyvuota. Be to, remiantis 2013 m. apklausa dėl lūkesčių patenkinimo, [*konfidencialu*] % apklaustų didelių jos klientų pakeitimą elektroninėmis priemonėmis paminėjo kaip jų laiškų, kuriuos platina ieškovė, kiekio sumažėjimo priežastį. Anot ieškovės, Komisija nepateikė jokių įrodymų, kad, priešingai, nei matyti iš ieškovės nurodytų rezultatų, pašto rinkos dydžio bendras sumažėjimas neturėjo sąsajos su pakeitimo elektroninėmis priemonėmis didėjimu. Anot jos, nors Komisija numato skatinti komunikaciją ir siuntimą nenaudojant popieriaus, užuot siuntus paštu, ji neigia laiškų siuntimo paštu kritimo ir siuntimo elektroniniu būdu didėjimo koreliaciją.

130 Reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 24 konstatuojamoje dalyje Komisija nusprendė:

„Austrijos paštas padidėjusias išlaidas galėtų perkelti klientams, o jie neturėtų kito pasirinkimo, kaip tik sutikti su padidėjusia kaina, nes pristatymui paštu jie teikia savaime suprantamą pirmenybę. Dėl tos pačios priežasties – akivaizdaus Austrijos pašto dominavimo – potencialus išlaidų sumažėjimas nebūtinai atsilieptų klientams.“

131 Išnašoje, įterptoje į ginčijamo sprendimo 24 konstatuojamosios dalies pirmą sakinį, Komisija pažymėjo, kad tarifas 2011 m. gegužės mėn. buvo padidintas po to, kai kompetentingos nacionalinės institucijos patvirtino ieškovės paraišką.

132 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pareiga motyvuoti yra esminis formos reikalavimas, kurį reikia atskirti nuo motyvų pagrįstumo, kuris susijęs su ginčijamo akto teisėtumu iš esmės (žr. 2001 m. kovo 22 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija*, C-17/99, Rink., EU:C:2001:178, 35 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Iš ieškovės argumentų matyti, kad šioje su esme susijusioje dalyje ji kalba apie, viena vertus, esminio formos reikalavimo pažeidimą ir, kita vertus, motyvų nepagrįstumą.

133 Pirma, dėl tariamo pareigos motyvuoti pažeidimo reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 24 konstatuojamojoje dalyje pateiktos Komisijos išvados atitinka pareigos motyvuoti reikalavimus, nurodytus šio sprendimo 20 ir 46 punktuose. Viena vertus, kiek tai susiję su išvada, kad ieškovė gali perkelti padidėjusias išlaidas klientams, o jie neturėtų kito pasirinkimo, kaip tik sutikti su padidėjusia kaina, nes pristatymui paštu jie teikia savaime suprantamą pirmenybę, iš išnašos, įterptos į ginčijamo sprendimo 24 konstatuojamosios dalies pirmą sakinį, kurioje nurodomas kainų padidinimas 2011 m. gegužės mėn. ieškovės prašymu, matyti, jog Komisija manė, kad toks perkėlimas įmanomas netgi atsižvelgiant į tai, jog kainų padidinimą turi patvirtinti kompetentingos nacionalinės institucijos. Kita vertus, kalbant apie išvados, kad ieškovė Austrijos rinkoje užima dominuojančią padėtį, motyvus, reikia konstatuoti, jog ginčijamo sprendimo 23 konstatuojamojoje dalyje Komisija, pateikdama nuorodą į 2013 m. gruodžio 2 d. ieškovės laišką, kuriame pastaroji savo rinkos dalį nacionalinio komercinio pašto rinkoje įvertino [*konfidencialu*] %, pažymi, kad ieškovei priklausė didžioji popierinio pašto rinkos dalis.

134 Antra, kiek tai susiję su ieškovės argumentais, kuriais ginčijamas ginčijamo sprendimo 24 konstatuojamojoje dalyje padarytų išvadų pagrįstumas, su jais taip pat negalima sutikti. Pirma, kalbant apie argumentą, kad ieškovė pateikė išsamių dokumentų, įrodančių, jog kainų padidėjimo atveju jos klientai pradėtų naudotis alternatyviu platinimo būdu, reikia konstatuoti, kad, viena vertus, ieškovė nenurodo jokio konkretaus jos teiginį pagrindžiančio įrodymo ir, kita vertus, jos argumentas, susijęs su MH testu ir kiekių bei kainų pokyčių grafikų pateikimu, jau buvo atmestas nagrinėjant šio pagrindo trečiąją dalį. Antra, kiek tai susiję su argumentu, kad, turint omenyje rinkos dinamiką, Komisijos išvada, jog ieškovė užėmė dominuojančią padėtį, yra klaidinga, šio pagrindo antrosios dalies nagrinėjimas parodo, kad Komisija nepadarė klaidos, kai ginčijamo sprendimo 18 ir 19 konstatuojamosiose dalyse konstatavo elektroninių sąskaitų faktūrų ir popierinių sąskaitų faktūrų pakeičiamumo kliūtis ir padėtį rinkoje. Trečia, kalbant apie teiginį, kad, remiantis 2013 m. apklausa dėl lūkesčių patenkinimo, [*konfidencialu*] % apklaustų didelių ieškovės klientų pakeitimą elektroninėmis priemonėmis paminėjo kaip jų laiškų, kuriuos platina ieškovė, kiekio sumažėjimo priežastį, reikia pažymėti, jog, nurodydama tik šios apklausos rezultatą, ieškovė neįrodo, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai priėjo prie išvados, jog platinimas elektroniniu būdu ir platinimas paštu nėra realūs vienas kito pakaitalai. Ketvirta, kiek ieškovė teigia, kad Komisija nepateikė jokių įrodymų, jau buvo priminta, jog pareiga įrodyti, kad įvykdytos Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos, tenka pareiškėjui ir atitinkamai valstybei narei, o Komisija turi tik ribotus įgaliojimus (žr. šio sprendimo 41 punktą). Penkta, priešingai, nei teigia ieškovė, Komisija neneigė laiškų siuntimo paštu mažėjimo ir siuntimo elektroniniu būdu didėjimo tarpusavio koreliacijos. Ginčijamo sprendimo 26 konstatuojamoje dalyje Komisija nurodė, kad, nors elektroninio ryšio

priemonių padidėjusio naudojimo viena iš pagrindinių pasekmių yra pašto rinkos bendro dydžio sumažėjimas, tuo remdamasi ji negalėjo daryti išvados, kad elektroninis perdavimas tiesiogiai konkuravo platinimo paštu rinkoje.

135 Vadinasi, šio pagrindo ketvirtąją dalį, kaip ir visą šį pagrindą, reikia atmesti.

136 Kiek tai susiję su prašymu kaip liudytoją apklausti ACM studijos ir sukrėtimo analizės autorių (žr. šio sprendimo 43 punktą), Bendrasis Teismas mano, kad atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, ir remiantis bylos dokumentais bei atsakymais į Bendrojo Teismo per posėdį pateiktus klausimus, jis turi pakankamai informacijos, taigi gali suprasti visus atitinkamus ekonominius klausimus, kad nuspręstų, ar Komisijos vertinime padaryta akivaizdi klaida. Todėl šio prašymo nereikia patenkinti, kiek tai susiję su šiuo pagrindu.

Dėl trečiojo pagrindo, siejamo su klaidingu Direktyvos 2004/17 taikymu ir motyvų stoka, kiek tai susiję su tiesioginiu konkuravimu nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais C2X laiškais, rinkoje

137 Ieškovė teigia, kad Komisija pažeidė Direktyvos 2004/17 30 straipsnį ir nenurodė pakankamų motyvų, kai ginčijamo sprendimo 34–42 konstatuojamosiose dalyse konstatavo, jog nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais C2X laiškais, Austrijoje tiesiogiai neveikė konkurencija. Anot ieškovės, Komisija padarė klaidą apibrėždama atitinkamą rinką. Konkrečiau kalbant, Komisija klaidingai manė, kad platinimas elektroniniu būdu ir platinimas paštu nepriklauso tai pačiai nacionalinei C2X rinkai. Šiuo klausimu ieškovė teigia, kad Komisija, viena vertus, atsižvelgė į neteisingus skaičius, susijusius su interneto naudojimu Austrijoje ir, kita vertus, neatsižvelgė nei į ieškovės pateiktas studijas, nei į nuolatinius pokyčius, nei į labai paplitusį elektroninį pakaitalą. Siekdama pagrįsti savo argumentus ir paaiškinti ACM studiją bei 2013 m. lapkričio 8 d. ir gruodžio 2 d. savo laiškus Komisijai, ieškovė prašo kaip liudytoją apklausti jos ekspertą, kuris yra dar ir ACM studijos autorius.

138 Iš pradžių reikia priminti, kad pareiga motyvuoti yra esminis procedūrinis reikalavimas, kurį reikia atskirti nuo motyvų pagrįstumo, kuris susijęs su ginčijamo akto teisėtumu iš esmės (žr. šio sprendimo 132 punktą). Iš ieškovės argumentų matyti, kad ji iš esmės nekalba apie pareigos motyvuoti pažeidimą kaip apie esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimą. Ieškovė veikiau nori užginčyti ginčijamo sprendimo motyvų pagrįstumą, kiek Komisija atsižvelgė į neteisingus skaičius ir į ne visus reikšmingus duomenis, į kuriuos turėjo būti atsižvelgta vertinant padėtį Austrijoje (taip pat žr. šio sprendimo 39 punktą).

139 Iš ginčijamo sprendimo 34–42 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija laikėsi nuomonės, jog nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais C2X laiškais, Austrijoje tiesiogiai neveikė konkurencija ir dėl to Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalis netaikoma sutartims, kuriomis siekiama sudaryti galimybę vykdyti šią veiklą Austrijoje. Prieidama prie šios išvados Komisija ginčijamo sprendimo 39 ir 40 konstatuojamosiose dalyse konstatavo, kad atitinkama prekių rinka – tai pašto paslaugų, susijusių su adresuotais C2X laiškais, rinka; ieškovei priklausė apie [*konfidencialu*] % šios rinkos dalis. Remiantis ginčijamo sprendimo 38 konstatuojamąja dalimi, adresuotų C2X laiškų platinimas elektroniniu būdu ir platinimas paštu nepriklauso tai pačiai rinkai. Šiuo klausimu ginčijamo sprendimo 36 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad remiantis 2013 m. WIK studija beveik 30 % Austrijos gyventojų niekada nesinaudojo internetu, 55 % gyventojų nesinaudojo internetinėmis banko paslaugomis ir 75 % nepildė administracinių formų internetu. Pagal ginčijamo sprendimo 37 konstatuojamąją dalį ieškovė nepateikė jokių papildomų empirinių įrodymų, kad pagrįstų savo teiginius ir įrodytų pakeičiamumą.

140 Pirma, ieškovė teigia, kad ginčijamo sprendimo 36 konstatuojamojoje dalyje nurodyti skaičiai, paimti iš 2013 m. WIK studijos ir susiję su interneto naudojimu Austrijoje, yra neteisingi ir neturi reikšmės apibrėžiant atitinkamą rinką. Anot jos, Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) duomenys

patvirtina, kad 2012 m. tik 17 % Austrijos gyventojų teigė dar nenaudoję interneto. Be to, referenciniu dydžiu reikėtų laikyti namų ūkius, kurių daugiau kaip 80 % 2013 m. turėjo prieigą prie interneto pagal Eurostato duomenis. Nuo 2002 iki 2012 m. namų ūkių, turinčių prieigą prie interneto, dalis Austrijoje padidėjo nuo 34 iki 79 %, o namų ūkių, turinčių prieigą prie didelės spartos interneto, dalis nuo 2003 iki 2012 m. padidėjo nuo 10 iki 77 %. Be to, 2013 m. 75 % austrų naudojosi internetu elektroniniams laiškams siųsti, tarp jų didžiausią dalį sudarė 25–64 metų vartotojai. Anot ieškovės, kiek tai susiję su atitinkamos rinkos apibrėžimu, svarbus yra tik naudojimasis elektroniniais laiškais, nes, pavyzdžiui, taip pat galima siųsti sąskaitas faktūras kaip pridėtus PDF formato dokumentus. Ieškovė priduria, kad šie pokyčiai taip pat atitinka gyvenimo patirtį, nes, viena vertus, vartotojai tarpusavyje bendrauja elektroniniais laiškais, trumpomis žinutėmis (SMS) ir naudodamiesi kitomis panašiomis paslaugomis ir, kita vertus, popieriniai laiškai rašomi tik išimtiniais atvejais. Galiausiai, anot ieškovės, apibrėžiant rinką svarbu tai, kad 2012 m. Austrijoje internetu galėjo naudotis beveik 100 % įmonių.

141 Šie argumentai neįrodo, kad Komisijos vertinime padaryta akivaizdi klaida dėl to, kad ji savo vertinimą grindė netinkamais įrodymais.

142 Pirma, reikia priminti, kad pareiga įrodyti, jog įvykdytos Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos, tenka pareiškėjui ir atitinkamai valstybei narei, o Komisija šiuo atveju turi tik ribotus įgaliojimus, palyginti su dideliais tyrimo įgaliojimais, kurie Sąjungos konkurencijos teisės taikymo srityje suteikti Reglamentu Nr. 1/2003 ir Reglamentu Nr. 139/2004 (žr. šio sprendimo 41 punktą). Be to, Komisijos sprendimo, priimto pagal Direktyvos 2004/17 30 straipsnį, teisėtumas turi būti įvertintas atsižvelgiant į informaciją, kurią Komisija galėjo turėti priimdama tą sprendimą (pagal analogiją žr. 2008 m. balandžio 15 d. Sprendimo *Nuova Agricast*, C-390/06, Rink., EU:C:2008:224, 54 punktą; 2011 m. spalio 12 d. Sprendimo *Dimos Peramatos / Komisija*, T-312/07, EU:T:2011:587, 95 punktą ir 2014 m. liepos 15 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, T-463/07, EU:T:2014:665, 108 punktą).

143 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, kad, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 35 konstatuojamosios dalies, Austrijos valdžios institucijos, paragintos Komisijos pareikšti nuomonę dėl atitinkamos prekių rinkos apibrėžimo pagal Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 5 dalies antrą pastraipą, negalėjo pateikti papildomos informacijos, reikalingos ieškovės teiginiams pagrįsti.

144 Antra, kalbant apie argumentą, kad iš 2013 m. WIK studijos paimti skaičiai, susiję su interneto naudojimu Austrijoje, yra neteisingi ir neturi reikšmės, reikia konstatuoti, jog ieškovė iš esmės neginčija 2013 m. WIK studijoje pateiktų duomenų. Konkrečiai kalbant, ji neteigia, kad ši studija grindžiama klaidingais duomenimis. Atvirkščiai, per administracinę procedūrą būtent ieškovė pateikė šią studiją. Be to, grįsdama savo argumentus, susijusius su tiesioginiu konkuravimu B2X ir C2H rinkose, ieškovė nurodo šią studiją siekdama įrodyti, kad, kaip ji mano, siuntimo paštu sumažėjimas turi būti siejamas būtent su elektroniniu pakaitalu. Be to, reikia pažymėti, kad 2009 m. WIK studija, t. y. prieš 2013 m. WIK studiją tos pačios konsultavimo bendrovės parengta studija, buvo kelis kartus cituojama ieškovės ACM studijoje.

145 Trečia, priešingai, nei teigia ieškovė, neatrodo klaidinga šiuo atveju apibrėžiant atitinkamą rinką pateikti nuorodą į tai, kad apie 55 % gyventojų nesinaudojo internetinėmis banko paslaugomis ir kad 75 % gyventojų nepildė administracinių formų internetu. Kaip tvirtina Komisija, šie skaičiai yra svarbūs apibrėžiant atitinkamą rinką, nes jie susiję su C2X rinkos, kuri apima privačių asmenų tarpusavyje siunčiamus laiškus ir privačių asmenų laiškus, siunčiamus įmonėms, esminiais segmentais. Šiuo klausimu taip pat reikia pažymėti, jog su ieškovės argumentu, kad svarbus yra tik naudojimasis elektroniniais laiškais, nes, pavyzdžiui, taip pat galima siųsti sąskaitas faktūras kaip pridėtus PDF formato dokumentus, negalima sutikti, kiek tai susiję su C2X rinka. Ieškovė neįrodė, kad šioje rinkoje privačių asmenų siunčiamų sąskaitų faktūrų dalis nėra nereikšminga.

146 Ketvirta, kalbant apie ieškovės argumentą, kad vartotojai tarpusavyje bendrauja elektroniniais laiškais, SMS ir naudodamiesi kitomis panašiomis paslaugomis ir kad popieriniai laiškai rašomi tik išimtiniais atvejais, reikia pažymėti, jog jis nepagrįstas įrodymais. Šiuo klausimu, kiek tai susiję su 2014 m. lapkričio mėn. Vokietijos reguliavimo institucijos dokumentu, konstatuotina, jog jis pateiktas dubliko stadijoje nepridėjus vėlavimą pateisinančių įrodymų, dėl to jį reikia atmesti kaip nepriimtiną pagal 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 48 straipsnio 1 dalį. Be to, jau buvo priminta, kad ginčijamo akto teisėtumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į akto priėmimo dieną egzistavusias faktines ir teisines aplinkybes (žr. šio sprendimo 64 punktą). Ieškovė netgi neteigia, kad Vokietijos reguliavimo institucijos dokumentas susijęs su padėtimi Austrijoje. Galiausiai, kaip teigia Komisija, iš ieškovės prašymo 5.2.2.2 punkto matyti, kad ji 2012 m. ekspedijavo apie [*konfidencialu*] privačių asmenų laiškų.

147 Penkta, kalbant apie ieškovės argumentą, kad apibrėžiant rinką svarbu tai, jog 2012 m. Austrijoje internetu galėjo naudotis beveik 100 % įmonių, darant prielaidą, kad tai nustatyta, reikia priminti, jog C2X rinkoje privatiems asmenims ypač svarbu turėti interneto prieigą, kad jie galėtų siųsti savo elektroninius laiškus.

148 Antra, ieškovė teigia, kad Komisija neatsižvelgė nei į jos pateiktas studijas, nei į nuolatinius pokyčius, nei į labai paplitusį elektroninį pakaitalą. Šiuo klausimu ji pateikia nuorodą į ieškinyje bendrai aprašytus B2X rinkos pokyčius, 2013 m. WIK studiją, ACM studiją, 2013 m. lapkričio 8 d. jos laiško Komisijai 5 punktą ir 2013 m. gruodžio 2 d. jos laiško Komisijai 3 ir 4 punktus. Anot jos, Komisija suklydo, kai vertino tik jos pateiktą 2013 m. WIK studiją.

149 Šis argumentas taip pat neįrodo, jog Komisijos vertinime padaryta akivaizdi klaida dėl to, kad ji savo vertinimą grindė ne visais svarbiais duomenimis, į kuriuos reikia atsižvelgti.

150 Pirma, kiek ieškovė pateikia nuorodą į savo argumentą dėl B2X rinkos apibrėžimo, reikia pažymėti, kad, viena vertus, Komisija į jį atsižvelgė nagrinėdama B2X rinką, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 14–33 konstatuojamųjų dalių, ir kad nagrinėjant antrąjį pagrindą buvo konstatuota, jog Komisija šiuo klausimu nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos. Nurodydama šį pagrindą ieškovė nepridėjo jokių papildomų įrodymų. Kita vertus, reikia pažymėti, kad, kaip tvirtina Komisija, ieškovė neįrodė, jog įmonių apklausos ir studijos, susijusios su įmonių paklausos struktūra, taikomos ir privačių asmenų paklausos struktūrai ir dėl to tai yra svarbūs duomenys, į kuriuos Komisija turi atsižvelgti nagrinėdama C2X rinkos apibrėžimą.

151 Antra, kalbant apie bendrą nuorodą į 2013 m. WIK studiją, ACM studiją, 2013 m. lapkričio 8 d. ieškovės laiško Komisijai 5 punktą ir 2013 m. gruodžio 2 d. jos laiško Komisijai 3 ir 4 punktus, reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnį ir 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą ieškinyje turi būti nurodytas bylos dalykas ir pateikta teisinių pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, nors konkretūs ieškinio teiginiai gali būti pagrįsti ir papildyti darant nuorodas į konkrečias pridėtų dokumentų teksto dalis, bendra nuoroda į kitus rašytinius dokumentus, net jei jie pridėti prie ieškinio, negali kompensuoti esminių teisinių argumentų, kurie turi būti nurodyti ieškinyje, nebuvimo, nes Bendrasis Teismas neturi prieduose ieškoti ir identifikuoti pagrindų ir argumentų, kuriuos jis galėtų laikyti pagrindžiančiais ieškinį, nes priedai atlieka grynai įrodomąją ir pagalbinę funkciją (žr. 2015 m. kovo 9 d. Sprendimo *Deutsche Börse / Komisija*, T-175/12, EU:T:2015:148, 354 punktą ir nurodytą teismo praktiką ir 2015 m. kovo 25 d. Sprendimo *Slovenská pošta / Komisija*, T-556/08, EU:T:2015:189, 434 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Todėl ši nuoroda turi būti atmesta kaip nepriimtina.

152 Taigi ieškinio trečiasis pagrindas turi būti atmestas.

153 Kiek tai susiję su prašymu kaip liudytoją apklausti ieškovės ekspertą (žr. šio sprendimo 137 punktą), Bendrasis Teismas mano, kad, atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, ir remiantis bylos dokumentais bei atsakymais į Bendrojo Teismo per posėdį pateiktus klausimus, jis turi pakankamai informacijos, taigi gali suprasti visus atitinkamus ekonominius klausimus, kad nuspręstų, ar Komisijos vertinime padaryta akivaizdi klaida. Todėl šio prašymo nereikia patenkinti, kiek tai susiję su šiuo ieškinio pagrindu.

Dėl ieškinio ketvirtojo pagrindo, siejamo su klaidingu Direktyvos 2004/17 taikymu ir motyvų stoka, kiek tai susiję su tiesioginiu konkuravimu tarptautinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X ir C2X laiškais, rinkoje

154 Ieškovė teigia, kad Komisija pažeidė Direktyvos 2004/17 30 straipsnį ir nepakankamai motyvavo savo sprendimą, kai ginčijamo sprendimo 43–50 konstatuojamosiose dalyse konstatavo, jog tarptautinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X ir C2X laiškais, Austrijoje tiesiogiai neveikė konkurencija. Anot ieškovės, Komisija suklydo apibrėždama atitinkamą rinką dėl tų pačių priežasčių, kaip ir išdėstytos dėl nacionalinių B2X ir C2X rinkų. Be to, ieškovė teigia, kad bet kuriuo atveju jos turima nagrinėjamos siunčiamo pašto rinkos dalis sudarė mažiau kaip [*konfidencialu*] % ir kad nuo 2010 iki 2012 m. ji nuolat mažėjo dėl didelės konkurencijos, o Komisija į tai neatsižvelgė. Anot ieškovės, Komisija atmetė jos prašymą padarydama klaidingą ir nepakankamai paaiškinamą išvadą, kad atitinkamą rinką reikia padalyti į B2X ir C2X tarptautines rinkas. Bet kuriuo atveju ji Komisijai pateikė apskaičiavimus dėl rinkos dalių atitinkamai B2X ir C2X tarptautinėse rinkose. Komisija nepaaiškino, kodėl, jos manymu, šie apskaičiavimai nebuvo tikroviški. Bent jau remdamasi savo pačios argumentais Komisija turėjo B2X tarptautinei rinkai netaikyti Direktyvos 2004/17. Siekdama pagrįsti savo argumentus ir paaiškinti ACM studiją bei 2013 m. gruodžio 2 d. savo laišką Komisijai, ieškovė prašo kaip liudytoją apklausti jos ekspertą, kuris yra dar ir ACM studijos autorius.

155 Iš ginčijamo sprendimo 43–50 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija padarė išvadą, jog Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalis netaikoma sutartims, kuriomis siekiama sudaryti galimybę Austrijoje teikti tarptautinio lygmens pašto paslaugas, susijusias su adresuotais B2X ir C2X laiškais. Remiantis ginčijamo sprendimo 43 konstatuojamąja dalimi, ieškovės teiginį, kad tarptautinio pašto pristatymo būdas yra neutralus technologiniu požiūriu ir kad platinimo elektroniniu būdu ir platinimo paštu paslaugos priklauso tai pačiai atitinkamai rinkai, Komisija atmetė iš esmės dėl tų pačių priežasčių, kaip ir išdėstytos dėl nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X ir C2X laiškais. Ginčijamo sprendimo 46 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad konkurencija dėl tarptautinio pašto labai skiriasi privačių asmenų ir įmonių atvejais, kad privatūs asmenys paprastai neturi kito realaus pasirinkimo, kaip tik siųsti savo tarptautinį paštą per savo nacionalinį universalios paslaugos teikėją ir kad privačių asmenų siunčiamų laiškų kiekis paprastai yra per mažas, kad nauji subjektai būtų paskatinti ateiti į rinką. Remiantis ginčijamo sprendimo 47 konstatuojamąja dalimi, konkurencinę padėtį taip pat lemia kiekvieno miesto dydis ir gyventojų skaičius, atsižvelgiant į tai, kad tarptautinių paslaugų teikėjai nesinaudoja nacionaliniu tinklu, bet laiškus paprastai pasiima tiesiogiai iš kliento adreso. To sprendimo 48 ir 49 konstatuojamosiose dalyse Komisija pažymėjo, kad ankstesnėje jos praktikoje daromas skirtumas tarp tarptautinių pašto paslaugų, susijusių su adresuotų B2X laiškų rinka, ir tarptautinių pašto paslaugų, susijusių su adresuotų C2X laiškų rinka, ir kad nėra įrodymų, jog Austrijoje padėtis būtų kitokia. Todėl, anot Komisijos, reikia atsižvelgti į dvi skirtingas prekių rinkas, t. y. tarptautinių pašto paslaugų, susijusių su siunčiamais adresuotais B2X laiškais, ir tarptautinių pašto paslaugų, susijusių su siunčiamais adresuotais C2X laiškais. Remiantis ginčijamo sprendimo 50 konstatuojamąja dalimi, matyti, kad ieškovė negalėjo suteikti išsamios informacijos apie turimas kiekvienos atitinkamos rinkos dalis ar apie pagrindinių jos konkurentų rinkos dalis. Toje pačioje konstatuojamojoje dalyje Komisija padarė išvadą, kad nesant informacijos apie konkurencijos mastą kiekvienoje iš šių rinkų, neįmanoma padaryti išvados, jog buvo įvykdytos išimties taikymo sąlygos pagal Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalį, kiek tai susiję su Austrijos tarptautinėmis pašto paslaugomis, susijusiomis su siunčiamais adresuotais B2X laiškais, ir tarptautinėmis pašto paslaugomis, susijusiomis su siunčiamais adresuotais C2X laiškais.

156 Pirma, kalbant apie ieškovės argumentą, kad Komisija suklydo apibrėždama atitinkamą rinką dėl tų pačių priežasčių, kaip ir išdėstytos dėl nacionalinių B2X ir C2X rinkų, pakanka pažymėti, jog šios priežastys jau buvo atmestos nagrinėjant ieškinio antrąjį ir trečiąjį pagrindus, kurie susiję būtent su nacionalinėmis B2X ir C2X rinkomis.

157 Antra, ieškovė teigia, kad Komisija atmetė jos prašymą, šiuo aspektu padarydama klaidingą ir nepakankamai paaiškinamą išvadą, jog atitinkamą rinką reikia padalyti į B2X ir C2X tarptautines rinkas.

158 Pirma, kalbant apie tariamą pareigos motyvuoti pažeidimą, reikia pažymėti, kad, priešingai, nei tvirtina ieškovė, ginčijamo sprendimo 48 konstatuojamojoje dalyje Komisija neapsiribojo bendra nuoroda į ankstesnę savo praktiką. Viena vertus, iš išnašos, kuri įterpta į minėtą konstatuojamąją dalį ir kurioje daroma nuoroda į ginčijamo sprendimo 6 išnašą, matyti, kad Komisija pateikė nuorodą į konkrečią ankstesnę bylą. Kita vertus, to sprendimo 46, 47 ir 49 konstatuojamosiose dalyse ji nurodė priežastis, dėl kurių, jos manymu, reikia daryti skirtumą tarp tarptautinių pašto paslaugų, skirtų adresuotų B2X laiškų rinkai, ir tarptautinių pašto paslaugų, skirtų adresuotų C2X laiškų rinkai. Anot jos, konkurencija labai skyrėsi ir reikėjo atsižvelgti į tai, kad konkurencinę padėtį taip pat lemia kiekvieno miesto dydis ar gyventojų skaičius. Komisija mano, kad nėra įrodymų, jog Austrijoje padėtis būtų kitokia. Turint omenyje šio sprendimo 20 ir 46 punktuose nurodytus reikalavimus, tokių motyvų pakanka, kad suinteresuotieji asmenys galėtų suprasti priežastis, dėl kurių priimta priemonė, o kompetentingas teismas – vykdyti jos kontrolę.

159 Antra, kiek tai susiję su argumentu, kad Komisija klaidingai manė, jog atitinkamą rinką reikia padalyti į B2X ir C2X tarptautines rinkas, iš esmės ieškovė paprasčiausiai tvirtina, kad negalima suteikti duomenų apie taip suskirstytas rinkos dalis. Toks argumentas neleidžia daryti išvados, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai darė skirtumą tarp tarptautinių pašto paslaugų, skirtų adresuotų B2X laiškų rinkai, ir tarptautinių pašto paslaugų, skirtų adresuotų C2X laiškų rinkai. Viena vertus, šiuo argumentu neužginčijami motyvai, kuriuos ginčijamo sprendimo 46–49 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodė siekdama pagrįsti tokį skirtumą (žr. šio sprendimo 155 punktą). Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad 2013 m. WIK studija, kurią ieškovė pateikė Komisijai, patvirtino išvadas, kurias Komisija padarė ginčijamo sprendimo 46 konstatuojamojoje dalyje. Kita vertus, kaip tvirtina Komisija, nors savo prašyme ieškovė daro skirtumą tarp nacionalinio lygmens B2X ir C2X rinkų, nei savo prašyme, nei 2014 m. sausio 14 d. laiške Komisijai ji, atsisakydama tokio skyrimo, nenurodė jokios priežasties, dėl kurios ji nebūtų turėjusi to paties daryti su tarptautinio lygmens B2X ir C2X rinkomis.

160 Trečia, ieškovė teigia, kad 2013 m. gruodžio 2 d. laiško 2.1 punkte ji Komisijai pateikė tarptautinių adresuotų B2X ir C2X laiškų rinkų atitinkamų rinkos dalių apskaičiavimus ir kad Komisija nepaaiškino, kodėl, jos manymu, šie apskaičiavimai nebuvo tikroviški. Šiems argumentams negalima pritarti. Kaip matyti iš šio laiško 2.1.3 punkto, ieškovė pateikė apskaičiavimus tik dėl bendros tarptautinės B2X ir C2X rinkos, tačiau nedarė skirtumo tarp tarptautinių pašto paslaugų, skirtų adresuotų B2X laiškų rinkai, ir tarptautinių pašto paslaugų, skirtų adresuotų C2X laiškų rinkai. Kiek ieškovė teigia, kad savo 2013 m. lapkričio 8 d. laiško 5 punkte ji pateikė Komisijos prašytus apskaičiavimus, reikia konstatuoti, kad šiame punkte nurodyta C2X pašto dalis iš bendro ieškovės laiškų kiekio, kuri neleidžia daryti išvados dėl ieškovės rinkos dalies tarptautinio lygmens C2X pašto rinkoje. Taigi Komisija teisėtai ir nepažeisdama savo pareigos motyvuoti ginčijamo sprendimo 50 konstatuojamojoje dalyje galėjo konstatuoti, kad ieškovė negalėjo suteikti išsamios informacijos apie turimas kiekvienos atitinkamos rinkos dalis ar apie pagrindinių jos konkurentų rinkos dalis.

161 Ketvirta, ieškovė tvirtina, kad bent jau remdamasi savo pačios argumentais Komisija turėjo B2X tarptautinei rinkai netaikyti Direktyvos 2004/17. Anot ieškovės, remiantis tuo, kad pagal ginčijamo sprendimo 46 konstatuojamąją dalį jos paslaugos negalėjo būti pakeistos tarptautinėje C2X rinkoje, darytina išvada, jog jos rinkos dalis tarptautinėje B2X rinkoje turėjo būti gerokai mažesnė nei [*konfidencialu*] %, o tai taip pat atitinka ginčijamo sprendimo 47 konstatuojamojoje dalyje padarytą Komisijos išvadą, kad ieškovės konkurentai iš esmės buvo miesto sektoriuose.

162 Šiems argumentams galima pritarti. Viena vertus, kaip matyti iš ieškovės prašymo 5.2.2.2 punkto, Komisija neginčijo to, kad ieškovės rinkos dalis tarptautinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X ir C2X laiškais, rinkoje buvo mažesnė nei [*konfidencialu*] %. Kita vertus, kaip tvirtina ieškovė, iš ginčijamo sprendimo 46 konstatuojamosios dalies matyti, kad šių nagrinėjamų paslaugų nebuvo galima pakeisti tarptautinėje C2X rinkoje, nes, anot Komisijos, privatūs asmenys paprastai neturi kito pasirinkimo, kaip tik siųsti savo tarptautinį paštą per savo nacionalinį universalios paslaugos teikėją. Vadinasi, ieškovės rinkos dalis tarptautinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, rinkoje turėjo būti gerokai mažesnė nei [*konfidencialu*] %, bet Komisija į tai neatsižvelgė, kai padarė išvadą, kad šių pašto paslaugų tiesiogiai neveikė konkurencija. Turint omenyje tai, kas pasakyta, reikia konstatuoti, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai nusprendė, jog tarptautinio lygmens pašto paslaugoms, susijusioms su adresuotais B2X laiškais, taikoma Direktyva 2004/17.

163 Todėl ketvirtąjį pagrindą reikia pripažinti pagrįstu, kiek jis susijęs su tarptautinio lygmens pašto paslaugomis, susijusiomis su adresuotais B2X laiškais. Jo dalį dėl tarptautinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais C2X laiškais, reikia atmesti.

164 Kiek tai susiję su prašymu kaip liudytoją apklausti ieškovės ekspertą (žr. šio sprendimo 154 punktą), Bendrasis Teismas mano, kad, atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, ir remiantis bylos dokumentais bei atsakymais į Bendrojo Teismo per posėdį pateiktus klausimus, jis turi pakankamai informacijos, taigi gali suprasti visus atitinkamus ekonominius klausimus, kad nuspręstų, ar Komisijos vertinime padaryta akivaizdi klaida. Todėl šio prašymo nereikia patenkinti, kiek tai susiję su šiuo ieškinio pagrindu.

Dėl ieškinio penktojo pagrindo, siejamo su klaidingu Direktyvos 2004/17 taikymu ir motyvų stoka, kiek tai susiję su tiesioginiu konkuravimu nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugų, susijusių su adresuotais reklaminiais laiškais, rinkoje

165 Ieškovė teigia, kad Komisija pažeidė Direktyvos 2004/17 30 straipsnį ir nenurodė pakankamų motyvų, nes ginčijamo sprendimo 51–56 konstatuojamosiose dalyse konstatavo, jog nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugų, susijusių su adresuotais reklaminiais laiškais, Austrijoje tiesiogiai neveikė konkurencija. Anot ieškovės, visiškai liberalizavus pašto paslaugas, nebebuvo galima pateisinti skirtumo tarp nacionalinių adresuotų B2X laiškų ir adresuotos reklamos. Todėl Komisija suklydo apibrėždama atitinkamą rinką dėl tų pačių priežasčių, kaip ir išdėstytos dėl nacionalinės B2X rinkos. Be to, daugelis studijų parodė, kad pašto paslaugų, susijusių su adresuotais reklaminiais laiškais, rinka labai sumažėjo dėl platinimo elektroniniu būdu. Vis dėlto ginčijamame sprendime Komisija neatsižvelgė į ieškovės argumentus ir studijas, o tik pateikė nuorodas į ankstesnius savo sprendimus, susijusius su kita geografine rinka, ir neatsižvelgė į komunikacijų rinkos pokyčių dinamiką.

166 Iš ginčijamo sprendimo 51–56 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija laikėsi nuomonės, jog nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugų, susijusių su adresuotais reklaminiais laiškais, Austrijoje tiesiogiai neveikė konkurencija, dėl to Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalis netaikoma sutartims, kuriomis siekiama sudaryti galimybę vykdyti šią veiklą Austrijoje. Prieidama prie šios išvados Komisija ginčijamo sprendimo 51 konstatuojamojoje dalyje konstatavo, kad adresuoti reklaminiai laiškai buvo apibrėžti kaip paštas, kurį sudaro tik reklaminiai ar rinkodaros dokumentai ir kuriame pateikiamas identiško turinio pranešimas. Pagal tą konstatuojamąją dalį ant reklaminių laiškų, kuriuos galima adresuoti įmonėms arba privatiems asmenims, turi būti nurodytas kliento pavadinimas (arba vardas ir pavardė) ir adresas, taip pat turi būti kliento sutikimas gauti tokią informaciją. Ginčijamo sprendimo 52 konstatuojamojoje dalyje Komisija atmetė ieškovės teiginį, kad adresuotų reklaminių laiškų rinką galima įtraukti į pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, rinką dėl to, kad, anot jos, ieškovė šiuo aspektu nepateikė jokių empirinių įrodymų ir dėl to, kad šis teiginys neatitinka jos 2007 m. rugpjūčio 6 d. Sprendimo 2007/564/EB dėl Direktyvos 2004/17 netaikymo tam tikroms paslaugoms pašto sektoriuje Suomijoje, išskyrus Alandų salas (OL L 215, p. 21). Taigi

ginčijamo sprendimo 53 ir 54 konstatuojamosiose dalyse ji konstatavo, kad atitinkama prekių rinka – tai pašto paslaugų, susijusių su adresuotais reklaminiais laiškais, rinka; ieškovei priklausė [*konfidencialu*] % šios rinkos dalis.

167 Reikia pažymėti, kad net darant prielaidą, kad, kaip teigia ieškovė, adresuoti nacionaliniai B2X laiškai ir adresuoti reklaminiai laiškai priklauso tai pačiai rinkai, ieškovės argumentai negali paneigti Komisijos išvadų pagrįstumo. Kadangi Komisija galėjo pagrįstai konstatuoti, kad nagrinėjama prekių rinka nacionalinio lygmens pašto paslaugoms, susijusioms su adresuotais B2X laiškais, – tai pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, rinka, kurioje ieškovė turėjo [*konfidencialu*] % rinkos dalį (žr. ieškinio antrąjį pagrindą), ir kadangi neginčytina, kad ieškovės rinkos dalis nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugų, susijusių su adresuotais reklaminiais laiškais, rinkoje taip pat buvo [*konfidencialu*] %, reikia konstatuoti, kad Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos, kai priėjo prie išvados, jog Austrijoje ieškovė šioje rinkoje nesusidūrė su tiesiogine konkurencija.

168 Bet kuriuo atveju ieškovės argumentai neįrodo, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai ginčijamo sprendimo 53 konstatuojamojoje dalyje konstatavo, jog nagrinėjama prekių rinka – tai pašto paslaugų, susijusių su adresuotais reklaminiais laiškais, rinka. Siekdama pagrįsti savo argumentą, kad visiškai liberalizavus pašto paslaugas nebebuvo galima pateisinti skirtumo tarp nacionalinių adresuotų B2X laiškų ir adresuotos reklamos darymo, ieškovė, be kita ko, pateikia nuorodą į Direktyvos 2008/6 17 konstatuojamąją dalį, pagal kurią reklaminis paštas, kurį sudaro vien identiško turinio, išskyrus gavėjo pavadinimą ar vardą ir pavardę, adresą ir identifikavimo numerį, reklaminis ar rinkodaros pobūdžio pranešimas, gali būti laikomas korespondencijos siuntimu. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip teigia Komisija, tai, jog Direktyvoje 2008/6 adresuotas reklaminis paštas reglamentavimo požiūriu laikomas korespondencijos siuntimu, nekliudo tinkamai apibrėžti atitinkamos rinkos nagrinėjant Direktyvos 2004/17 30 straipsnį. Be to, kaip tvirtina Komisija, 2013 m. WIK studijoje, kurią ieškovė pateikė per administracinę procedūrą, taip pat nelaikoma, kad adresuoti nacionaliniai B2X laiškai ir adresuoti reklaminiai laiškai priklauso tai pačiai rinkai. Dar reikia konstatuoti, kad ACM studijoje adresuoti reklaminiai laiškai taip pat laikomi specifine preke ir kad iš šios studijos matyti, jog skiriasi ieškovės tarifai, taikomi adresuotiems reklaminiams laiškams ir B2X laiškams.

169 Be to, ieškovė teigia, kad daugelis studijų parodė, jog pašto paslaugų, susijusių su adresuotais reklaminiais laiškais, rinka labai sumažėjo dėl platinimo elektroniniu būdu. Vis dėlto ginčijamame sprendime Komisija neatsižvelgė į ieškovės prašyme pateiktus argumentus ir studijas, o tik pateikė nuorodas į ankstesnius savo sprendimus, susijusius su kita geografine rinka, ir neatsižvelgė į komunikacijų rinkos pokyčių dinamiką.

170 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kiek ieškovė, siekdama pagrįsti savo teiginį, jog Komisija atsižvelgė į ne visus reikšmingus duomenis nagrinėdama klausimą, ar platinimas elektroniniu būdu gali pakeisti platinimą paštu, kiek tai susiję su nacionalinio ir tarptautinio lygmenų paslaugomis, susijusiomis su adresuotais reklaminiais laiškais, apsiriboja nuorodos pateikimu į prašyme nurodytus argumentus ir studijas, jau buvo priminta, kad paprasčiausia nuoroda į priedus negali kompensuoti esminių teisinių argumentų, kurie turi būti nurodyti ieškinyje, nebuvimo, nes Bendrasis Teismas neturi prieduose ieškoti ir identifikuoti pagrindų ir argumentų, kuriuos jis galėtų laikyti pagrindžiančiais ieškinį, nes priedai atlieka grynai įrodomąją ir pagalbinę funkciją (žr. šio sprendimo 151 punktą). Todėl ši nuoroda turi būti atmesta kaip nepriimtina.

171 Bet kuriuo atveju neginčytina, kad ieškovės turima adresuotų reklaminių laiškų rinkos dalis Austrijoje buvo [*konfidencialu*] % ir tai matyti iš ginčijamo sprendimo 54 konstatuojamosios dalies, kurioje pateikta nuoroda į 2013 m. gruodžio 2 d. ieškovės laišką. Turint omenyje tokią procentinę dalį ir tai, kad ginčijamo sprendimo 55 konstatuojamojoje dalyje Komisija konstatavo, jog, 2011 m. sausio mėn. liberalizavus adresuoto reklaminio pašto rinką, ginčijamo sprendimo priėmimo momentu bendra konkurentų rinkos dalis buvo padidėjusi tik [*konfidencialu*] %, ji galėjo nepadarydama akivaizdžios vertinimo klaidos prieiti prie išvados, kad nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugų,

susijusių su adresuotais reklaminiais laiškais, Austrijoje tiesiogiai neveikė konkurencija. Apsiribodama bendra nuoroda į pašto paslaugų, susijusių su adresuotais reklaminiais laiškais, rinkos sumažėjimą, ieškovė neįrodė, kad yra reikšminga aplinkybė, į kurią Komisija turėjo atsižvelgti vertindama padėtį atitinkamoje rinkoje, turint omenyje minėtas rinkos dalis.

172 Galiausiai, argumentą, kad Komisija apsiribojo nuorodomis į ankstesnius savo sprendimus, susijusius su kita geografine rinka, ir neatsižvelgė į komunikacijų rinkos pokyčių dinamiką, taip pat reikia atmesti. Ginčijamo sprendimo 52 konstatuojamojoje dalyje Komisija ne tik pateikė nuorodą į savo Sprendimą 2007/564, bet ir konstatavo, kad ieškovė nepateikė jokių empirinių įrodymų, kurie pagrįstų jos teiginį, jog adresuotų reklaminių laiškų rinką galima įtraukti į pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, rinką.

173 Taigi ieškinio penktasis pagrindas turi būti atmestas.

Dėl ieškinio šeštojo pagrindo, siejamo su klaidingu Direktyvos 2004/17 taikymu ir motyvų stoka, kiek tai susiję su tiesioginiu konkuravimu nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugų, susijusių su neadresuotais reklaminiais laiškais, rinkoje

174 Ieškovė teigia, kad Komisija pažeidė Direktyvos 2004/17 30 straipsnį ir nenurodė pakankamų motyvų, nes ginčijamo sprendimo 57–64 konstatuojamosiose dalyse konstatavo, jog nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugų, susijusių su neadresuotais reklaminiais laiškais, Austrijoje tiesiogiai neveikė konkurencija. Anot ieškovės, jei Komisija būtų atsižvelgusi į visą reikšmingą informaciją, ji būtų priėjusi prie išvados, kad neadresuotų reklaminių laiškų rinkoje 2012 m. ieškovei priklausė tik [*konfidencialu*] % rinkos dalis. Dublike ieškovė prašo kaip liudytoją apklausti jos ekspertą.

175 Iš ginčijamo sprendimo 57–64 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija nusprendė, jog nacionalinio ir tarptautinio lygmenų pašto paslaugų, susijusių su neadresuotais reklaminiais laiškais, Austrijoje tiesiogiai neveikė konkurencija, dėl to Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalis netaikoma sutartims, kuriomis siekiama sudaryti galimybę vykdyti šią veiklą Austrijoje. Prieidama prie šios išvados Komisija ginčijamo sprendimo 57 konstatuojamojoje dalyje konstatavo, kad neadresuotiems reklaminiams laiškams būdinga tai, kad ant jų nenurodytas konkretus pristatymo adresas ir kad tai yra neužsakytas reklaminis paštas, atitinkantis tam tikrus kriterijus, pavyzdžiui, vienodo svorio, formato, turinio ir apipavidalinimo, siekiant juos platinti tam tikrai gavėjų grupei. Ginčijamo sprendimo 58 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad neadresuoto reklaminio pašto rinką ieškovė apibrėžė kaip apimančią reklamą kitose informavimo priemonėse, pavyzdžiui, reklamą dienraščiuose ir regioniniuose savaitraščiuose. Anot Komisijos, ieškovės motyvai grindžiami Austrijos teismo, įgalioto bausti už neteisėtus kartelius, sprendimu; 2009 m. šis teismas pripažino, kad tiek tiesioginė reklama, tiek neadresuota reklama gali būti laikoma priklausančia tai pačiai atitinkamai nemokamai platinamų laikraščių rinkai. Vis dėlto šis teismas pakeičiamumą pripažino tik dėl didelių klientų ir nustatė kelis skirtumus atitinkamos geografinės rinkos atžvilgiu. Ginčijamo sprendimo 59 konstatuojamojoje dalyje Komisija konstatavo, kad ieškovė šią išvadą išplėtė pritaikydama ją visiems laikraščiams ir leido suprasti, kad nemokamo neadresuoto pašto platinimas konkuruoja su reklama laikraščiuose apskritai. Ieškovė taip pat atliko MH testą, jo rezultatus Komisija tinkamai išnagrinėjo. Anot Komisijos, ieškovės pateiktas minėto Austrijos teismo sprendimo platus aiškinimas vis dėlto neatitinka ankstesnių to teismo sprendimų, pagal kuriuos įvairūs informavimo priemonių tipai buvo labiau vienas kitą papildantys nei vienas kitą pakeičiantys. Kaip nurodyta ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamojoje dalyje, Komisijos paragintos išsakyti savo nuomonę dėl neadresuoto reklaminio pašto rinkos pasiūlyto apibrėžimo, tinkamai atsižvelgiant į minėto Austrijos teismo sprendimą ir į teisinę, ir faktinę padėtį Austrijoje, Austrijos valdžios institucijos negalėjo pateikti papildomos informacijos, pagrindžiančios ieškovės teiginius. Taigi ginčijamo sprendimo 61 konstatuojamojoje dalyje Komisija konstatavo, kad jos turima informacija nėra pakankamai įtikinama, kad būtų galima patvirtinti ieškovės pasiūlytą rinkos

apibrėžimą. Remiantis ginčijamo sprendimo 62 ir 63 konstatuojamosiomis dalimis, atitinkama prekių rinka – tai pašto paslaugų, susijusių su neadresuotais reklaminiais laiškais, rinka; ieškovei priklausė [*konfidencialu*] % šios rinkos dalis.

176 Iš pradžių reikia priminti (žr. šio sprendimo 38–41 punktus), kad, viena vertus, apibrėždama atitinkamą rinką Komisija turėjo didelę diskreciją, o Sąjungos teismas gali atlikti tik ribotą jos kontrolę ir kad, kita vertus, įrodinėjimo pareiga, siekiant apibrėžti atitinkamą rinką, tenka ieškovei. Taigi, priešingai, nei teigia ieškovė, Komisija neprivalėjo pati atlikti analizių, kaip jau buvo konstatuota (žr. šio sprendimo 125 punktą). Be to, taip pat buvo konstatuota (žr. šio sprendimo 56 ir 57 punktus), kad atitinkama prekių rinka apima visas prekes arba paslaugas, kurias vartotojas laiko sukeičiamomis arba pakeičiamomis dėl jų savybių, kainos ir paskirties.

177 Pirma, ieškovė, pateikdama nuorodą į konsultavimo bendrovės E. 2013 m. rugsėjo mėn. studiją „Austrian print advertising market“ („Austrijos spausdintos reklamos rinka“) (toliau – APAM studija), pridėtą prie jos prašymo dėl Direktyvos 2004/17 30 straipsnio taikymo, teigia, kad Komisija neatsižvelgė į tai, jog tiek neadresuotų reklaminių laiškų ir reklamos platinimą paštu, tiek skelbimus nemokamuose laikraščiuose pareiškėjai laiko turinčiais tų pačių savybių ir skirtais tiems patiems adresatams, ir kad dėl to atitinkama rinka apima tiek neadresuotų reklaminių laiškų ir reklamos platinimą paštu, tiek skelbimus nemokamuose laikraščiuose. Anot ieškovės, paklausos požiūriu reklamos platinimas paštu ir skelbimai nemokamuose laikraščiuose yra vienas kito pakaitalai kaip reklamos forma, nes tiek šios reklamos formos kaina, tiek galimybė pasiekti potencialius klientus, yra beveik tokios pačios. Kiek tai susiję su prieinamumu, ieškovė mano įrodžiusi, kad, be to, kad Austrijoje buvo leidžiami du dideli laikraščiai, nuo 2009 m. Austrijoje bendradarbiavo nemokami savaitraščiai, kurie kartu apėmė didžiąją dalį Austrijos teritorijos. Taigi, anot ieškovės, reklama nemokamuose laikraščiuose jau galėjo pasiekti didelį mastą. Dėl kainų ieškovė tvirtina, kad nagrinėjamų reklamos formų atveju kainos už tūkstantį adresatų siekė nuo [*konfidencialu*] EUR už skelbimus dienraščių prieduose iki [*konfidencialu*] EUR už neadresuotų reklaminių laiškų ir reklamos platinimą paštu. Reklamos dienraščiuose ([*konfidencialu*] EUR) ir neadresuotos reklamos brošiūrų forma ([*konfidencialu*] EUR) kainos skirtumas buvo tik apie 4 EUR. Remiantis APAM studija, svarbu yra tik tai, kad reklaminė informacija, esanti paštu platinamoje reklamoje ar skelbime, pasiektų namų ūkius.

178 Šie argumentai neįrodo, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai ginčijamo sprendimo 61 konstatuojamojoje dalyje konstatavo, jog neturi pakankamai įtikinamos informacijos, pagrindžiančios ieškovės pasiūlytą rinkos apibrėžimą. Kaip tvirtina Komisija, iš APAM studijos matyti, kad yra didelių savybių skirtumų tarp, viena vertus, neadresuotos spausdintos reklamos ir, kita vertus, reklamos laikraščiuose.

179 Pirma, priešingai, nei nurodo ieškovė, iš APAM studijos nematyti, kad svarbu yra tik tai, jog reklaminė informacija, esanti paštu platinamoje reklamoje ar skelbime, pasiektų namų ūkius. Kaip tvirtina Komisija, remiantis šios studijos 2.2.2 punktu, svarbiausi reklamos kriterijai yra naudingumas, įtikimumas ir tai, ar reklama yra informatyvi. Nors iš tiesų, kaip teigia ieškovė, šiame APAM studijos fragmente nėra lyginamas neadresuotas reklaminis paštas ir reklaminiai laikraščių priedai ar reklaminiai skelbimai laikraščiuose, vis dėlto šie kriterijai susiję su įvairių formų reklamos savybėmis. Iš tos studijos matyti, kad būtent šių savybių lygmeniu yra neadresuotos reklamos pašto paslaugų ir reklamos laikraščiuose skirtumų. Remiantis APAM studijos 2.2.1 punktu, pagrindinė reklamos platinimo paštu problema yra konteksto ir sąsajos su informavimo priemone, kaip antai laikraščiu, nebuvimas, nes neadresuota reklama dažnai laikoma nepageidaujama. Šios studijos 2.2.1 punkte apibendrinama, kad, nors [*konfidencialu*] % laikraščių adresatų namo parsiveža laikraščius su reklamos lapais, tai daro tik [*konfidencialu*] % neadresuotos reklamos adresatų. Taigi APAM studijoje daroma išvada, kad mažiau tikėtina, jog neadresuota reklama bus perskaityta, palyginti su reklama laikraščiuose. Kaip tvirtina Komisija, APAM studija taip pat parodo, kad skaitytojai labai pasitiki reklama laikraščiuose, o patikimumas yra gana svarbus reklamos elementas.

180 Antra, kalbant apie argumentą, kad reklamos platinimo paštu ir skelbimų nemokamuose laikraščiuose kainos yra beveik tokios pačios, reikia konstatuoti, jog jis grindžiamas APAM studijoje padarytomis išvadomis dėl kainų už tūkstantį adresatų. Pagal šios studijos 1.2 punktą kiekviename iš 4,3 milijono Austrijos namų ūkių vidutiniškai 2,3 asmens skaito reklaminius laiškus. Kadangi 2013 m. sausio mėn. Austrijoje buvo apie 8,51 mln. gyventojų (tai nurodė Komisija ir ieškovė to neginčijo per posėdį atsakydama į Bendrojo Teismo klausimą), negalima daryti išvados, kad ieškovė galėjo remtis tuo, jog kiekvieną iš 4,3 mln. Austrijos namų ūkių vidutiniškai sudaro 2,3 asmens. Taip pat reikia konstatuoti, kad APAM studijos 2.2.1 punkte nurodyta, jog neadresuotus reklaminius laiškus išmeta [*konfidencialu*] % gavėjų.

181 Be to, Komisija teisingai pažymi, kad ieškovė savo skaičiavimus grindė mažiausiu iš trijų taikomų tarifų, kaip matyti iš APAM studijos 1.2 punkto. Kiek ieškovė šio tarifo pasirinkimą pateisina tuo, kad, jos manymu, didžioji dalis paštu platinamos reklamos išplatinama koncentruotose miestų vietovėse, kuriose taikomas pasirinktas tarifas, reikia konstatuoti, jog pagal APAM studijos 2.2.1 punktą tipinis paštu platinamos reklamos gavėjas gyvena kaimo vietovėse. Be to, reikia konstatuoti, kad, kaip tvirtina Komisija, iš šios studijos 1.2 punkto matyti, jog ieškovė pasirinko mažiausio svorio kategorijos kainą, tačiau nepaaiškino, kodėl būtent ji yra reikšminga. Taip pat neginčytina, kad, kaip tvirtina Komisija, kainos, į kurias atsižvelgė ieškovė, neapima reklaminės medžiagos spausdinimo, skirtingai nei reklaminių skelbimų laikraščiuose tūkstančio adresatų kaina.

182 Kiek ieškovė per posėdį teigė, kad savo Įgyvendinimo sprendime 2014/299 Komisija neginčijo to, jog egzistuoja bendra rinka, apimanti tiek neadresuotą reklaminį paštą, tiek skelbimus nemokamuose laikraščiuose, reikia konstatuoti, kad tas sprendimas susijęs su Vengrijos rinkos pašto sektoriumi. Nors iš tiesų minėto sprendimo 16 konstatuojamojoje dalyje Komisija atitinkamą rinką apibrėžė kaip neadresuotos reklamos platinimo paslaugas, kurias teikia pašto operatoriai, vis dėlto šis apibrėžimas buvo grindžiamas būtent informacija apie Vengrijos rinką, nurodyta Įgyvendinimo sprendimo 2014/299 11–15 konstatuojamosiose dalyse. Ieškovė neteigė ir neįrodė, kad padėtis Austrijos rinkoje buvo panaši į padėtį Vengrijos rinkoje, kurią Komisija išnagrinėjo Įgyvendinimo sprendime 2014/299. Taigi šiuos argumentus reikia atmesti.

183 Antra, ieškovė teigia, kad, remiantis Pranešimu dėl rinkos apibrėžimo, ji išanalizavo pakeičiamumą paklausos ir pasiūlos požiūriais ir kad APAM studijoje ji atliko MH testą, kuris patvirtino, jog Austrijoje egzistuoja bendra rinka, apimanti neadresuotą paštu platinamą reklamą ir skelbimus nemokamuose laikraščiuose ar tokių laikraščių priedus. Ieškovė tvirtina, kad pagal MH testą, kuris atliktas su 248 įmonėmis, o ne 248 asmenimis, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo, kainai padidėjus 5 %, paštu platinama reklama sumažėtų [*konfidencialu*] %. Šis paklausos sumažėjimas būtų toks didelis, kad toks kainos padidinimas ieškovei nebūtų rentabilus. Ginčijamame sprendime ieškovė teigia, kad Komisija nepakankamai atsižvelgė į jos argumentus ir APAM studijos rezultatus, visų pirma į Austrijos reklamos rinkos struktūrą ir MH testą. APAM studija parodo, kad, pareiškėjų požiūriu, reklamos platinimas paštu ir skelbimai laikraščiuose gali vienas kitą pakeisti. Anot ieškovės, Austrijos teismo sprendimas, minėtas ginčijamo sprendimo 58 konstatuojamojoje dalyje, yra tik atskaitos taškas ieškovės pateiktam rinkos apibrėžimui ir juo nesiekiama pakeisti pateiktų analizių ir studijų. Be to, kiek ginčijamo sprendimo 61 konstatuojamojoje dalyje Komisija tik pažymėjo, kad jos turima informacija nėra pakankamai įtikinama, kad būtų galima pagrįsti ieškovės pateiktą rinkos apibrėžimą, ji pažeidė savo pareigą motyvuoti. Be to, neišnagrinėdama ieškovės pateiktų argumentų ir įrodymų, Komisija taip pat pažeidė ieškovės teisę būti išklausytai.

184 Pirma, negalima pritarti argumentui, kad Komisijos vertinime padaryta akivaizdi klaida dėl to, kad MH testas patvirtino, jog Austrijoje egzistuoja bendra rinka, apimanti neadresuotą paštu platinamą reklamą ir skelbimus nemokamuose laikraščiuose ar tokių laikraščių priedus. Komisija galėjo, nepadarydama akivaizdžios vertinimo klaidos, ginčijamo sprendimo 59 ir 61 konstatuojamosiose dalyse konstatuoti, kad, tinkamai išnagrinėjusi šio testo, kurio klausimynus ieškovė jai perdavė 2013 m. gruodžio 2 d. laišku, rezultatus, ji neturi pakankamai įtikinamos informacijos, kad būtų galima pagrįsti ieškovės pasiūlytą rinkos apibrėžimą.

185 Viena vertus, atsižvelgiant į tai, kad iš Komisijos pateiktos Austrijos statistikos matyti, jog 2011 m. Austrijoje buvo apie 311 000 įmonių, ir kad apklaustos buvo tik 248 įmonės, Komisijos negalima kaltinti tuo, kad ji turėjo abejonių dėl atliktos apklausos reprezentatyvumo. Kita vertus, reikia pažymėti, kad iš APAM studijos 52 lentelės matyti, jog apklausiamų įmonių suskirstymas pagal dydį neatitiko įmonių susiskirstymo Austrijos ekonomikoje. Kalbant apie argumentą, kad brošiūras kaip reklamos formą visų pirma naudoja mažmeninės prekybos įmonės, dažnai turinčios daugiau kaip 250 darbuotojų, reikia konstatuoti, jog ieškovė nepateikia jokių įrodymų, kad jos pasirinkimas buvo reprezentatyvus, juo labiau kad, anot ieškovės, 248 įmonių pasirinkimas iš jos klientų, turinčių didžiausią apyvartą, priklausė tik nuo galimybės jas apklausti buvimo.

186 Be to, kiek ieškovė teigia, kad, priešingai, nei Komisija konstatavo ginčijamo sprendimo 59 konstatuojamojoje dalyje, buvo apklaustos įmonės, o ne asmenys, pakanka pažymėti, kad sąvoka „asmenys“ apima tiek fizinį, tiek juridinį asmenį. Taigi sąvokos „asmuo“ vartojimas neįrodo, kad Komisija padarė klaidą.

187 Antra, ieškovė teigia, kad Komisija pažeidė savo pareigą motyvuoti, nes ginčijamo sprendimo 61 konstatuojamojoje dalyje ji apsiribojo konstatavimu, jog jos turima informacija nėra pakankamai įtikinama, kad būtų galima pagrįsti ieškovės pateiktą rinkos apibrėžimą. Anot ieškovės, ši išvada padaryta nepatikslinant, ar ji grindžiama tik ieškovės atliktomis apklausomis, ar ir papildoma informacija, gauta iš Austrijos valdžios institucijų. Šis argumentas turi būti atmestas. Iš ginčijamo sprendimo 61 konstatuojamojoje dalyje vartojamo žodžio „todėl“ matyti, kad toje konstatuojamojoje dalyje padaryta išvada grindžiama to sprendimo 57–60 konstatuojamosiomis dalimis, kurios apima tiek ieškovės atliktų apklausų vertinimą, tiek Austrijos valdžios institucijų atsakymą.

188 Trečia, kiek ieškovė tvirtina, kad buvo pažeista jos teisė būti išklausytai, garantuojama pagal SESV 6 straipsnį ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnį, dėl to, kad Komisija neišanalizavo jos pateiktų argumentų ir įrodymų, reikia priminti, jog Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio „Teisė į gerą administravimą“ 1 dalyje nustatyta, kad „kiekvienas asmuo turi teisę į tai, kad Sąjungos institucijos, įstaigos ir organai jo reikalus tvarkytų nešališkai, teisingai ir per kiek įmanomai trumpesnį laiką“. Pagal Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio 2 dalies a punktą ši teisė apima, be kita ko, kiekvieno asmens teisę būti išklausytam prieš jam taikant bet kokią individualią nepalankią priemonę. Remiantis su gero administravimo principu susijusia teismo praktika, tais atvejais, kai Sąjungos institucijos turi diskreciją, Sąjungos teisės sistemos suteikiamų garantijų paisymas per administracines procedūras turi dar didesnę reikšmę. Tarp šių garantijų yra, be kita ko, kompetentingos institucijos pareiga rūpestingai ir nešališkai išnagrinėti visas konkrečiam atvejui svarbias aplinkybes (1991 m. lapkričio 21 d. Sprendimo *Technische Universität München*, C-269/90, Rink., EU:C:1991:438, 14 punktas). Kaip matyti iš šio sprendimo 176–187 punktų, Komisija nepažeidė šios pareigos.

189 Tad ieškinio šeštąjį pagrindą reikia atmesti.

190 Kiek tai susiję su prašymu kaip liudytoją apklausti ieškovės ekspertą (žr. šio sprendimo 174 punktą), jis, ieškovės manymu, turi būti išklausytas, kad būtų paaiškinta APAM studija ir kriterijai, susiję su galimybe naudotis tūkstančiu adresatų ir jų kaina, taip pat rezultatai, įrodantys, kad neadresuotas reklaminis paštas ir skelbimai nemokomuose laikraščiuose gali vieni kitus pakeisti. Šiuo klausimu konstatuotina, jog šis prašymas pateiktas dublike nepateikiant vėlavimą pateisinančių įrodymų, dėl to jis turi būti atmestas kaip nepriimtinas pagal 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 48 straipsnio 1 dalį. Bet kuriuo atveju atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, ir remiantis bylos dokumentais bei atsakymais į Bendrojo Teismo per posėdį pateiktus klausimus, šis teismas turi pakankamai informacijos, taigi gali suprasti visus atitinkamus ekonominius klausimus, kad nuspręstų, ar Komisijos vertinime padaryta akivaizdi klaida. Todėl šio prašymo nereikia patenkinti, kiek tai susiję su šiuo ieškinio pagrindu.

Dėl ieškinio septintojo pagrindo, siejamo su motyvų stoka ir pareigos motyvuoti pažeidimu, kiek tai susiję su tiesioginiu konkuravimu pašto paslaugų, susijusių su adresuotų ir neadresuotų laikraščių standartiniu platinimu, rinkoje

191 Ieškovė teigia, kad Komisija nenurodė pakankamų motyvų ir pažeidė pareigą motyvuoti, kai ginčijamo sprendimo 65–69 konstatuojamosiose dalyse konstatavo, jog pašto paslaugų, susijusių su adresuotų ir neadresuotų laikraščių standartiniu platinimu, Austrijoje tiesiogiai neveikė konkurencija. Anot ieškovės, jei Komisija būtų atsižvelgusi į visas reikšmingas aplinkybes, ji būtų priėjusi prie išvados, kad egzistuoja dienraščių, savaitraščių ir mėnraščių standartinio platinimo bendra rinka ir kad ieškovė šioje rinkoje tiesiogiai susidūrė su konkurencija. Taigi Komisija pažeidė jos teisę būti išklausytai. Tam, kad būtų pagrįsti ieškovės argumentai ir paaiškinta 2013 m. rugsėjo mėn. konsultavimo bendrovės e. studija „Austrian delivery market for newspapers“ („Austrijos laikraščių platinimo rinka“) (toliau – ADMN studija), ieškovė prašo kaip liudytoją apklausti jos ekspertą, kuris yra ADMN studijos autorius.

192 Iš ginčijamo sprendimo 65–69 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija laikėsi nuomonės, jog pašto paslaugų, susijusių su adresuotų ir neadresuotų laikraščių standartiniu platinimu, Austrijoje tiesiogiai neveikė konkurencija, dėl to Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalis netaikoma sutartims, kuriomis siekiama sudaryti galimybę vykdyti šią veiklą Austrijoje. Prieidama prie šios išvados Komisija ginčijamo sprendimo 65 konstatuojamojoje dalyje konstatavo, kad Sprendime 2007/564 daromas skirtumas tarp ankstyvo laikraščių platinimo ir standartinio platinimo. Kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 66 konstatuojamosios dalies, ieškovė vykdė ne ankstyvą laikraščių platinimą, o būtent standartinį laikraščių platinimą. Ginčijamo sprendimo 67 ir 68 konstatuojamosiose dalyse Komisija konstatavo, kad nagrinėjama prekių rinka – tai pašto paslaugų, susijusių su adresuotų ir neadresuotų laikraščių standartiniu platinimu, rinka ir kad ieškovei priklausė [*konfidencialu*] % šios rinkos. Pagrindiniai konkurentai yra nacionaliniai arba regioniniai tinklai, kuriuos kuria leidėjai, į namų ūkius pristatantys adresuotus ir neadresuotus laikraščius. Tačiau visi tie konkurentai užima tik [*konfidencialu*] % bendros rinkos.

193 Pirma, kiek tai susiję su argumentu, kad Komisija pažeidė savo pareigą motyvuoti, ieškovė teigia, jog ginčijamo sprendimo 65 konstatuojamojoje dalyje pateikta bendra nuoroda į ankstesnį sprendimą nėra pakankamas motyvavimas. Anot jos, šis ankstesnis sprendimas susijęs su Suomijos platinimo rinka, o Komisija nenurodė motyvo, patvirtinančio, kad egzistuoja ryšys tarp padėties Suomijos rinkoje ir konkrečios padėties Austrijos rinkoje, ir tame sprendime nėra jokio motyvo, pateisinančio Komisijos darytą skirtumą tarp ankstyvo laikraščių platinimo ir standartinio platinimo. Ieškovė tvirtina, jog įvairių valstybių narių rinkų struktūra iš dalies labai skyrėsi, dėl to Komisija turėjo įrodyti Suomijos ir Austrijos laikraščių platinimo rinkų panašumą, kad jos sprendimas būtų suprantamas. Komisija taip pat turėjo išanalizuoti konkrečią padėtį Austrijos rinkoje ir atitinkamai motyvuoti savo sprendimą.

194 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, nors iš tiesų ginčijamame sprendime nenurodyta jokia esminė priežastis, pateisinanti Komisijos daromą skirtumą tarp ankstyvo laikraščių platinimo ir standartinio platinimo, vis dėlto tame sprendime pateikiama nuoroda į Komisijos praktiką, įtvirtintą Sprendime 2007/564, kuriame ji tam tikroms pašto sektoriaus paslaugoms Suomijoje netaikė Direktyvos 2004/17. Iš Sprendimo 2007/564 13 ir 14 konstatuojamųjų dalių matyti, kad savo praktikoje Komisija darė skirtumą tarp ankstyvo laikraščių platinimo ir standartinio laikraščių platinimo. Jau buvo konstatuota, kad ieškovė buvo glaudžiai susijusi su administracine procedūra ir kad Komisija netgi nusiuntė sprendimo projektą ieškovės įdarbintam ekspertui ir su juo dėl šio projekto tarėsi per 2014 m. kovo 28 d. susitikimą (žr. šio sprendimo 83 punktą). Per tą susitikimą nagrinėtame sprendimo projekte jau buvo ginčijamo sprendimo 65 konstatuojamosios dalies tekstas.

195 Be to, iš 2013 m. lapkričio 28 d. Komisijos laiško ieškovei ir iš 2013 m. gruodžio 5 d. Komisijos laiško Austrijos Respublikai matyti, kad ji informavo ieškovę ir šią valstybę narę apie tai, jog ankstesnėje savo praktikoje ji darė skirtumą tarp ankstyvo laikraščių platinimo ir standartinio platinimo. Savo 2014 m. sausio 13 d. laiške ieškovės įdarbintam ekspertui Komisija aiškiai paminėjo šį skirtumą.

196 Be to, reikia konstatuoti, kad savo prašymo 3.1.6 punkte dėl pašto paslaugų, susijusių su adresuotų ir neadresuotų laikraščių standartiniu platinimu, rinkos ieškovė iš esmės tik tvirtino, kad nagrinėjama prekių rinka apima adresuotų ir neadresuotų dienraščių, savaitraščių ir mėnraščių platinimą Austrijoje, pateikdama bendrą nuorodą į ADMN studiją. Tai darydama ji nenurodė jokios priežasties, dėl kurios Komisijos praktikoje daromas skirtumas tarp ankstyvo laikraščių platinimo ir standartinio platinimo yra klaidingas. Kiek ieškovė teigia, kad ji nustatė rinkos apibrėžimo parametrus konkrečiame ADMN studijos puslapyje, reikia konstatuoti, jog šiuo aspektu ieškovės nurodytame fragmente yra tik aprašyta generalinio advokato F. G. Jacobs išvada byloje *Bronner* (C-7/97, Rink., EU:C:1998:264). Iš tos išvados 31 punkto matyti, kad toje byloje konkretaus rinkos apibrėžimo klausimas buvo paliktas atviras. Savo 1998 m. lapkričio 26 d. Sprendime *Bronner* (C-7/97, Rink., EU:C:1998:569, 34 punktas) Teisingumo Teismas nutarė, kad būtent nacionalinis teismas turi išnagrinėti rinkos apibrėžimo klausimą.

197 Todėl atsižvelgiant į tai, kad ieškovė buvo informuota apie Komisijos praktiką, kad, kaip tvirtina ir Komisija, ji nenurodė esminių priežasčių, dėl kurių turėtų būti taikomas kitoks atitinkamos rinkos apibrėžimas, ir kad Komisija neturėjo nuspėti galimų prieštaravimų (žr. šio sprendimo 46 punktą), negalima daryti išvados, jog Komisija nesilaikė pareigos motyvuoti reikalavimų, minėtų šio sprendimo 20 ir 46 punktuose (šiuo klausimu žr. 2010 m. liepos 1 d. Sprendimo *AstraZeneca / Komisija*, T-321/05, Rink., EU:T:2010:266, 81 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

198 Antra, kiek ieškovė teigia, kad nenurodyti pakankami motyvai ir pažeista jos teisė būti išklausytai (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 188 punktą), ji iš esmės tvirtina, kad Komisija nepakankamai išnagrinėjo jos argumentus ir ADMN studiją, kuriuos ji pateikė per administracinę procedūrą. Anot ieškovės, savo prašyme dėl Direktyvos 2004/17 30 straipsnio taikymo ji išsamiai išdėstė tai, kad atitinkama prekių rinka apima adresuotų ir neadresuotų dienraščių, savaitraščių ir mėnraščių platinimą Austrijoje. Pateikdama nuorodą į ADMN studiją ji tvirtina, kad, be jos, laikraščius ir žurnalus visoje šalyje platino dar du tinklai. Be to, savo prašyme ji nurodė, kad bet koks konkurentas galėjo nevaržomas platinti laikraščius ir žurnalus ir kad dienraščių sektoriuje jos rinkos dalis buvo [*konfidencialu*] %. Net įtraukus laikraščių ir žurnalų, leidžiamų kas savaitę ar kas mėnesį, platinimą ieškovė, turėdama [*konfidencialu*] % rinkos dalį, susidūrė su tiesiogine kitų platintojų konkurencija. Anot ieškovės, atsižvelgiant į ADMN studiją, Komisija bet kuriuo atveju turėjo, kaip numatyta Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo 41 punkte, tiksliai apibrėžti atitinkamą rinką, priešingai, nei ji padarė ginčijamo sprendimo 6 konstatuojamojoje dalyje. Be to, anot jos, jos konkurentai Austrijoje jau turėjo tinklus ir galėjo bet kuriuo momentu patekti į rinką.

199 Pirma, reikia pažymėti, kad šie argumentai neįrodo, jog Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje atitinkamą prekių rinką apibrėžė kaip pašto paslaugų, susijusių su adresuotų ir neadresuotų laikraščių standartiniu platinimu, rinką ir neįtraukė ankstyvo laikraščių platinimo paslaugų. Jau konstatuota (žr. šio sprendimo 196 punktą), kad savo prašyme pateiktuose argumentuose ir ADMN studijoje, į kuriuos ieškovė daro nuorodą Bendrajame Teisme, ji nenurodo jokios priežasties, dėl kurios Komisijos praktikoje ir ginčijamame sprendime darytas skirtumas tarp ankstyvo laikraščių platinimo ir standartinio platinimo yra klaidingas.

200 Be to, kiek tai susiję su bendra ieškovės nuoroda į jos prašymą ir ADMN studiją, jau buvo priminta, kad paprasčiausia nuoroda į priedus negali kompensuoti esminių teisinių argumentų, kurie turi būti nurodyti ieškinyje, nebuvimo, nes Bendrasis Teismas neturi prieduose ieškoti ir identifikuoti pagrindų ir argumentų, kuriuos jis galėtų laikyti pagrindžiančiais ieškinį, nes priedai atlieka grynai įrodomąją ir pagalbinę funkciją (žr. šio sprendimo 151 punktą). Taigi šią nuorodą reikia atmesti kaip nepriimtiną. Bet kuriuo atveju, priešingai, nei teigia ieškovė, reikia pažymėti, kad ADMN studijoje taip pat nurodyta, kad, siekiant apibrėžti atitinkamą prekių rinką, reikia skirti ankstyvą laikraščių platinimą ir standartinį laikraščių platinimą. Remiantis šios studijos 1 punktu, laikraščiai platinami įvairiomis valandomis ir tai yra kokybės veiksnys. Tame pačiame šios studijos punkte nurodyta, kad dienraščiai pašto dėžutėje turi būti ryte, prieš gyventojams išvykstant iš namų, o savaitraščiai ir regioniniai laikraščiai, kurie daugiausia finansuojami iš reklamos, platinami dieną, nes jie nėra jautrūs laiko veiksniui.

201 Antra, reikia konstatuoti, kad ieškovė neginčijo ginčijamo sprendimo 66 ir 68 konstatuojamosiose dalyse pateiktos Komisijos išvados, kad nevykdė ankstyvo laikraščių platinimo ir kad jai priklausė [*konfidencialu*] % rinkos dalis pašto paslaugų, susijusių su adresuotų ir neadresuotų laikraščių standartiniu platinimu, rinkoje.

202 Trečia, ieškovė teigia, kad, kaip matyti iš ADMN studijos, Komisija bet kuriuo atveju turėjo tiksliai apibrėžti rinką, kiek tai susiję su pašto paslaugomis, susijusiomis su adresuotų ir neadresuotų laikraščių platinimu. Ginčijamo sprendimo 6 konstatuojamojoje dalyje padaryta išvada, kad atitinkamos rinkos tikslaus apibrėžimo klausimas gali būti paliktas atviras, yra neteisinga. Anot ieškovės, būtina tiksliai apibrėžti rinką pagal metodus, nustatytus teismo praktikoje ir Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo 41 punkte.

203 Su šiais argumentais negalima sutikti. Kiek ieškovė pateikia nuorodą į ADMN studiją, siekdama apibrėžti atitinkamų prekių rinką, jos argumentai jau buvo atmesti (žr. šio sprendimo 200 punktą). Toliau, kiek ieškovė nurodo ginčijamo sprendimo 6 konstatuojamąją dalį, reikia pažymėti, kad pagal tą dalį, esančią dalyje, susijusioje su ginčijamo sprendimo teisiniu pagrindu, nors tam tikrais atvejais galima kalbėti apie siauresnius rinkos apibrėžimus, atitinkamos rinkos konkretaus apibrėžimo klausimą galima palikti atvirą ginčijame sprendime, jei analizės rezultatas lieka toks pats, nepriklausomai nuo to, ar būtų atsižvelgta į siaurą, ar į platų apibrėžimą. Nagrinėjamu atveju, nors konkretaus atitinkamos rinkos apibrėžimo klausimą Komisija paliko atvirą, kiek tai susiję, be kita ko, su nacionalinio lygmens pašto paslaugomis, susijusiomis su adresuotais B2X laiškais, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 29 konstatuojamosios dalies, vis dėlto taip nebuvo pašto paslaugų, susijusių su adresuotų ir neadresuotų laikraščių standartiniu platinimu, atveju.

204 Be to, kalbant apie argumentą, kad Komisija turėjo tiksliai apibrėžti rinką pagal metodus, nustatytus teismo praktikoje ir Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo 41 punkte, pagal kurį vartotojų prioritetų kriterijus yra svarbus veiksnys vertinant dviejų prekių pakeičiamumą paklausos požiūriu, reikia priminti, kad pareiga įrodyti, jog įvykdytos Direktyvos 2004/17 30 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos, tenka pareiškėjui ir atitinkamai valstybei narei, o Komisija šiuo atveju turi tik ribotus įgaliojimus, palyginti su dideliais tyrimo įgaliojimais, kurie Sąjungos konkurencijos teisės taikymo srityje suteikti pagal Reglamentą Nr. 1/2003 ir Reglamentą Nr. 139/2004 (žr. šio sprendimo 41 punktą). Taigi nagrinėjamu atveju būtent ieškovė turi pateikti pakankamai įrodymų, kad būtų galima apibrėžti atitinkamą prekių rinką.

205 Ketvirta, kalbant apie argumentą, kad konkurentai Austrijoje jau turėjo tinklus ir galėjo bet kuriuo momentu patekti į rinką, nes nebuvo patekimo kliūčių, reikia konstatuoti, jog atsižvelgiant į labai dideles ieškovės rinkos dalis tiek adresuotų ir neadresuotų laikraščių standartinio platinimo rinkoje, t. y. [*konfidencialu*] %, tiek nacionalinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X ir C2X laiškais, rinkoje, t. y. atitinkamai [*konfidencialu*] % (žr. šio sprendimo 99 ir 139 punktus), negalima daryti išvados, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kai priėjo prie išvados, kad pašto paslaugų, susijusių su adresuotų ir neadresuotų laikraščių standartiniu platinimu, Austrijoje tiesiogiai neveikė konkurencija.

206 Taigi ieškinio septintąjį pagrindą reikia atmesti.

207 Dėl prašymo kaip liudytoją apklausti ieškovės ekspertą (žr. šio sprendimo 191 punktą) Bendrasis Teismas mano, kad, atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, ir remiantis bylos dokumentais bei atsakymais į Bendrojo Teismo per posėdį pateiktus klausimus, jis turi pakankamai informacijos, taigi gali suprasti visus atitinkamus ekonominius klausimus, kad nuspręstų, ar Komisijos vertinime padaryta akivaizdi klaida. Todėl šio prašymo nereikia patenkinti, kiek tai susiję su šiuo ieškinio pagrindu.

208 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, ieškinį reikia iš dalies patenkinti, kiek jis susijęs su tarptautinio lygmens pašto paslaugomis, susijusiomis su adresuotais B2X laiškais (žr. šio sprendimo 163 punktą). Todėl ginčijamas sprendimas turi būti panaikintas tiek, kiek jame nurodyta, kad Direktyva 2004/17 ir toliau taikoma tarptautinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, rinkai Austrijoje. Likusią ieškinio dalį reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

209 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 3 dalį, jeigu dalis šalių reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, kiekviena šalis padengia savo išlaidas. Bendrasis Teismas gali nuspręsti, kad, be savo bylinėjimosi išlaidų, šalis padengia dalį kitos šalies bylinėjimosi išlaidų, jeigu tai pateisinama atsižvelgiant į nagrinėjamos bylos aplinkybes.

210 Nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad turi būti patenkintas ieškovės reikalavimas panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek Direktyva 2004/17 ir toliau taikoma tarptautinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais B2X laiškais, rinkai Austrijoje. Kita vertus, reikia atmesti ieškinį, kiek jis susijęs su kitomis atitinkamomis pašto paslaugų rinkomis. Todėl bylos aplinkybės bus teisingai įvertintos nusprendus, kad ieškovė turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas ir aštuonias dešimtąsias Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų. Komisija padengia dvi dešimtąsias savo bylinėjimosi išlaidų.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (penktoji kolegija)

nusprendžia:

1. **Panaikinti 2014 m. balandžio 2 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimą 2014/184/ES dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo netaikymo tam tikroms Austrijos pašto sektoriaus paslaugoms, kiek tame sprendime nurodyta, kad ši direktyva ir toliau taikoma tarptautinio lygmens pašto paslaugų, susijusių su adresuotais laiškais tarp verslo klientų ir tarp verslo klientų ir privačių klientų, rinkai Austrijoje.**

2. **Atmesti likusią ieškinio dalį.**

3. ***Österreichische Post AG* padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir aštuonias dešimtąsias Europos Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų.**

4. **Komisija padengia dvi dešimtąsias savo bylinėjimosi išlaidų.**

Dittrich Schwarcz Tomljenović

Paskelbta 2016 m. balandžio 27 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.